

DÁTUM

1989 · I V · 25 · K E D D

ÁRA: 4.80 Ft

»S MOST A DOLOGRA«

I/0.

Beköszöntő

Adomány ez a nap mindannyiunk számára, furcsa adomány.

Ha egy évvel ezelőtt valaki azt mondja, hogy engedéllyel bíró, bejegyzett független politikai napilapot fogunk indítani, valószínűleg bolond képzelgőnek hittük volna. Adomány hát ez a nap, az Isten, a sors, a történelem adománya. Lapunk elindulhat a maga társadalomalakító útjára.

A Dátum – politikai napilap kíván lenni. Bele akar avatkozni a magyarságot és Magyarországot érintő ügyekbe, hatni akar a helyi és központi politikai döntéshozatali mechanizmusokra, bírálni akar és támogatni, leleplezni és segíteni. A Dátum mögött nem áll politikai szervezet, párt vagy egyesület. A Dátum kiadója a Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. Ilyen értelemben

A Dátum az első valóban független napilap. A lap igyekszik semleges maradni a különböző politikai alakulatok közötti vitában, teret biztosítva valamennyi számára. Semlegessége azonban nem jelenti azt, hogy ne lenne a szó nemes értelmében elkötelezett. Mi, akik a lapot útjára bocsájtjuk, elköteleztetjük magunkat a politikai, társadalmi és gazdasági reformnak, elköteleztetjük magunkat a nemzeti önbecsülés eszméjének, elköteleztetjük magunkat az európai jogrendnek, a liberális piacgazdaságnak, az egyetemes emberi jogoknak. Semlegességünk tehát „aktív semlegesség.” A Dátum teret biztosít mindazoknak a gondolatoknak, véleményeknek, eszméknek, melyek a fenti értékek szellemében keresik a jobbat, a szebbet.

A Dátum – regionális napilap. Szekszárdon szerkesztjük és négy megyében – Tolnában, Baranyában, Somogyban és Fejérvármegyében –, valamint Budapesten terjesztjük. Regionális, de nem provinciális! A régió sorsa elválaszthatatlan az ország, a nemzet, sőt Európa sorsától. Mélyebben, részletesebben a régió problémáival kívánunk foglalkozni, de úgy, hogy a kérdéseket beillesztjük az országban zajló folyamatokba. Az országos és helyi események ugyanis nem ellentétei, hanem meghatározói egymásnak, még akkor is, ha ennek gyakran éppen az ellenkezőjét véljük látni. A budapesti „reformszóáradat” és a „nem mozduló vidék” – egyazon érem két oldala.

Eszményünk az alulról építkező társadalom, egy olyan berendezkedés, amelyben a kisközösségek demokratikus feltételek között maguk választják meg előljáróikat, amelyben a falvak, községek akarata ugyanannyira érvényes és erős, mint a megyei vagy központi akarat, ahol a döntések ott születnek az emberek közelében – mert hiszen róluk döntenek. Olyan társadalomért akarunk dolgozni, amelyben a köz, a politikai élet teré maga a lakóhely közössége, amelyben mindenki beleszólhat a készülő döntésekbe. Meggyőződésünk, hogy Magyarország akkor lehet korszerű európai orszaggá, ha fel tudja építeni ezt az alulról felfelé növekvő, demokratikusan összerendezett társadalmi és politikai struktúrát.

Egy induló lapnál – napilapnál is – óhatatlanul elhangzik a kérdés: kinek írjuk a lapot? Az ilyen – és hasonló kérdésekre mindig nehéz válaszolni, s a válasz többnyire lapos közhely. Kikerülni mégsem lehet. A Dátum egyrészt tájékoztatni kívánja olvasóit mindarról, ami a régióban, az országban s a világban történik, másrészt – a saját eszközeivel – cselekvésre bírni. Azoknak írjuk a lapot, akik többet s jobban szeretnének tudni mindarról, ami körülöttünk zajlik. Mi sem szólhatunk majd másról, mint a többi napilap, mert az események adottak. De talán értékelhetjük másképpen azokat, kiemelhetjük más oldalait, vonhatunk le más következtetéseket. S meg is fogjuk tenni. Lapunk tehát mindenkihez szól, aki nem elszenvedője, hanem alakítója akar lenni életének, aki változtatni akar saját sorsán, aki „bele akar szólni saját belügyeibe”. Ehhez a magatartáshoz, ehhez a hajlandósághoz, ehhez a készséghez nyújtunk segítséget – a magunk eszközeivel – amennyire erőnkön belől telik.

A lapgazdák és a lap szerkesztői nevében köszöntöm a Kedves Olvasót, s hívom, tartson velünk, gondolkodjunk és cselekedjünk együtt. Mert a sok szó, a nagy szóáradat közepette ideje a problémák mélyére nézni.

Kossuth Lajossal szólva mondjuk hát együtt:

„S most a dolgra.”

Bába Iván
főszerkesztő

„Hol vagytok ti régi játszótársak?”

Ez (lett volna) a dolguk!

A legjobb védekezés a támadás.

Ezt az ősrégi alapelvet igen jól ismerik a ma és a tegnapi politikusai, az ország volt neves és névleges vezetői, visszahívott képviselői. Több ízben hallottam már tőlük azt a védekezést (támadást?), hogy érzésük szerint nagyon igazságtalanul bánt el velünk a népharag, és nem érzik felelősnek magukat az ország jelenlegi helyzetéért. Különböző sem értik, milyen jogon kér számon rajtuk bárki bármit is, hiszen hivatali idejük alatt nemcsak rosszat tettek, hanem sok jót is, s az utóbbi néhány évized eseményiben voltak pozitív elemek is, sokat fejlődöttünk, hasonlítottunk össze mostani önmagunkat – modjuk – a háború utánival, stb.

Véleményünk szerint ennek az érvelésnek – a kétségkívül meglevő igazságmag ellenére – legalább két támadható pontja van. Az egyik az, hogy kíváncsi lennénk rá, az előbb említett érvekkel operálók vajon melyik eredményre a legbüszkébbek? Arra, hogy a „hőskorban” megpróbáltunk a vas és acél országa lenni? A személyi kultuszra, Sztálin legjobb tanítványaira, a padlás-sóprésekre, vagy az ötvenhatban és a „konszolidáció” korában elpusztult magyarokra? A válasz, az öngyilkosság és az alkoholfogyasztás statisztikájára, lakáshelyzetünkre, tíz éve romló életszínvonalunkra? Az „ingyenes” oktatásra és egészségügyi ellátásra, a munkanélküliségre? Esetleg az utóbbi idők „vívmányaira”: az adó- és árreformra, a vámrendelkezésre, netán a nemlétező autópályáinkra bevezetendő útvámokra?

A bevezetőben említett érvrendszer másik támadható pontja – mely az immoralitás

kategóriájába tartozik az, hogy akik most elhárítják maguktól a számadás gondolatát is, nem fogják föl: ez számukra nem lehet hivatkozási alap! Egészen egyszerűen azért nem, mert ez volt (lett volna) a dolguk! Azért helyezték oda őket, azért kaptak igen magas fizetést, azért élveztek kiváltságokat (nem is akármilyeneket!), hogy eredményeket érjenek el! Hogy a nép, a társadalom érdekeinek megfelelően kormányozzák az országot!

Még szép, hogy legalább némi eredményt is fel tudnak mutatni országslásuk nem csekély idejéből.

„Jobb helyeken” a vezető politikusok elszámoltatásuk idején (mondjuk: egy választáson) éppen az ellenkezőjével szoktak előállni, azzal tehát, hogy az utóbbi időben ezt és ezt értük el, ebben és ebben gyarapodtunk, ennyit és ennyit fejlődöttünk. Legfeljebb a végén te-

szik hozzá, hogy miben nem sikerült az előrelépés, s ennek törvényszerűen sokkal kisebb súlyúnak kell lennie, mert ha nem, akkor már rég nem az adott szónok mondaná a beszédet...

Igaz, a magyar állampolgároknak elég régóta nem volt valódi beleszólásunk abba, hogy legfőbb vezetőik kik legyenek. Reméljük, hamarosan lesz igazi szavazati jogunk, s akkor talán sikerül olyan vezetőréteget hatalomra juttatni, amelynek a lakosság megélhetési gondjai hallatán nem az lesz a fő érve, hogy „a mi helyzetünk még mindig sokkal jobb, mint...”

Állítólag Európához tartozunk! Bizunk abban, hogy hamarosan elérkezik az idő, amikor választott vezető politikusaink lesznek, akik nem a népből hanem a népért élnek.

Wagner Dezső

PISZTOLYOK A SUBLÓTBAN

Vannak, akik fegyverrel is megvédenék a rendszert...

Melyiket? Kitől?

Egy dunántúli városunk egyik lakója felajánlást tett: megvédi a rendszert az ellenségtől. Egy szál magában, egy szál pisztollyal akarta felvenni a harcot az alternatívokkal a március 15-i koszorúzáson. Szerencsére már nincs, aki elfogadjon egy ilyen felajánlást, s reméljük, nem is lesz.

Hogy honnan az ötlet, ne firtassuk. A lelkiismereti szabadság eltűrt ilyen gondolatokat, ha van hozzá lelkiismeret. Hogy honnan a pisztoly? Az úr régi, jó, kipróbált elvtárs, többször más, fontos beosztásba helyezték, közben kapott egy pisztolyt – hivatalosan, engedéllyel –, hogy meg tudja védeni magát, ha az ellenség támad.

Már régen nyugdíjba ment, a pisztolyt őrizgeti, hisz nem kérte tőle senki. Néha előveszi, megtisztogatja – talán ki is próbálja –, hátha még egyszer használni kell...

De az ellenség nem támad.

Reméljük, ő sem!

– gyöker –

Selyem és rongy

Több, mint száz esztendeje nem jelentett különösebb szenzációt, ha egy újság útjára indult. Jól mutatja ezt a Tolna megyei Közlöny híre, amely 1882. február 5-én látott napvilágot az *Ötödik lap megyénkben* beszédes címmel. „Daróczy Zsigmond Paksi Közlöny című társadalmi lapot indított, mely hetenkint egy kis ívnyi tartalommal jelenik meg. A január 29-én megjelent 1. számnak (mit collegánk be nem küldött, csak mások szívességéből bírnunk) fő cikke a vasúti kérdést tárgyalja, természetesen a paksi iránynak adva előnyt. A cikk végén Szegzárdról így nyilatkozik: «Szegzárd fél attól, a központ, a székváros, a metropolisz) fél attól, hogy lesz idővel egy harmadrendű provinciális városka. Ha ezt eléri, mi nem leszünk okai s ezért nem lehet tőlünk kívánni, hogy mi magunkat neki feláldozzuk. Igaz ugyan, hogy mi még csak falu vagyunk, ők meg város, ők selymet gyártanak, mi meg rongyot, de a rongyból lehet papír, sőt bankjegy is, a selyemből meg lehet rongy. Legokosabb volna, ha a selyembe öltözött keblekből az irigység kiköltöznék s ők kezdet fogva velünk, szegény rongyosokkal, egyetértésben dolgoznánk...»

Daróczy, aki nem tartozott a magyar, de még a megyei újságrírás nagyjai közé sem, úgy látszik, jövőbe látó jósnak bizonyult: az atomerőművére büszke Paks napjainkra város-sá fejlődött, s fő nevezetessége a legszigorúbb vizsgálatok szerint is világszínvonalú. Számomra mégsem ez teszi érdekessé a színhét esztendő hírt, hanem a szemlélet, amelynek szívesességéből a Tolna megyei Közlöny olvasói s a kései korok érdeklődői egyaránt tájékozódhatnak. A régi lap nem hargszik pusztá léte miatt az újra, eltűrti figyelmetlenségét, bár szó nélkül nem hagyja, de ugyanakkor vezércikkének legfontosabb gondolatait megismerteti olvasóival, holott egyértelmű, hogy vetélytársa lesz egymásnak a két hetilap.

Azóta, persze, nagyot változott a világ: a papírt és a pénzt nem rongyból készítik, s a selyem helyett is legfőbb a műselyem járja. Annak azonban a Tisztelt Olvasó örülne a legjobban, ha a régi hasonlat igazi értelme napjainkban öröklődne.

Selyemtől és rongytól függetlenül.

dr. Tóttós Gábor

Kádár János lemondását kérte

Nem szabad a felelősséget a hatalomból kirekesztett kenne

Nehéz helyzetben van, aki Lengyel Antalt, a somogyszi termelőségvetkezeti háztáji agronómusát jellemezni akarja. A vékony, szemüveges fiatal ember épp olyan, mint a többi harmincas évét taposó. Divatos farmerdzsekiben, bársony nadrágban ül le beszélgetni. Bármelyik diszkóba inkább elképzelhető, mint a megyei pártértekezlet szónoki emelvényére. Legutóbbi felszólalására mégis a fél ország felkapta a fejét.

— A tévéhíradó jóvoltából hirtelen ismertté lett. Tölem már az is megkérdezték, vajon szabadlábban van-e még?

— Itt ülök, láthatja. A pártértekezlet óta nincs semmi bajom. Az viszont zavart, hogy ott senki sem reagált a hozzászólásomra. Sem mellettem, sem ellenem. Úgy tűnik, még mindig félelem, szorongás bennitja az embereket, nem mernek nyíltan beszélni olyan dolgokról, amiket — véleményem szerint — már nem lehet tovább elhallgatni.

— A legtöbben csak annyit tudunk, ami a Híradóban elhangzott: Kádár János lemondását javasolta...

— Igen, ez tűnt akkor szenzációnak. Sajnos a teljes felszólalásomat sem mondhattam el. Amikor láttam, hogy a pártértekezlet kezd termelési tanácskozássá válni, s a felszólalók csak saját területük eredményeiről beszélnek, szót kértem. Délutánig nem kaptam szót, sőt azt javasolták, hogy adjam be írásban a hozzászólásomat. Le se írtam. Sikertől kiderőszokolnom, hogy egy pecesben hozzászólhassak. Az pedig a véleményem kifejtéséhez kevés volt.

— Most itt a lehetőség...

— A beszámoló helyzetelemzéssel kezdődött, ami túl bizakodó hangvételű volt. Le kell végre szögeznünk, hogy a jelenlegi struktúra minden területen csödbe visz, radikális forradalmi átalakulásra van szükség. Általános az elszegényedés, a jelenlegi életszínvonal nem tartható tovább. A jószándék, a reformretorika már kevés. Hiteles és végrehajtható programot kell nyújtani. Még akkor is, ha nyilvánvaló, hogy nem ígérhetünk sok szépet, csak verítéket, sok-sok munkát. Pillanatnyi politikai sikerekért teljesíthetetlen ígéreteket tenni, hazudozni nem szabad. Sorsunk évekre eldöntött, a pálya, amit be kell jár-

nunk, gazdaságilag meghatározott, az adósságokat nekünk kell kifizetni. De nemcsak a hitelezőknek tartozunk, hanem a múltunknak is. Van mit törleszteni.

— Ezzel kapcsolatban szóljt Kádár János személyéről?

— Igen. A múltat vizsgálva a felelősség kérdése elkerülhetetlen. Nem lehet negyven év elhibázott politikáját, az azért való felelősséget a hatalomból kirekesztett kenne. A somogyszi traktoros, a téesz fejlődje nem felelős semmiért. A döntéshozatalból kizárták, így a felelősséget sem szabad rákenni. Tudjuk, hogy egy szűk, nevében nevezhető csoport irányította az országot, Kádár János vezetésével. Az a véleményem, hogy akik felelősek a válságért, azok nyilvánosságra hozva felelősségüket álljanak félre, mondjanak le, ha pedig erre képtelenek, akkor zárjuk ki őket.

— Miért nem öt évvel ezelőtt mondta mindezeket? Sokak véleménye szerint ma már könnyű bátornak, szókimondónak lenni.

— Ez igaz. De öt évvel ezelőtt nekem is más volt a véleményem. Az információ hatalom. Nagyon jól tudták ezt az akkori vezetők, és épp ezért kizárták a nyilvánosságot, kizárták bennünket abból, hogy az alapvető információkhoz jusunk. Kádár Jánost én apámként tiszteltem. Hallgattam a rádióban, néztem a tévében, ha beszélt, az újságban elolvastam mindent, amit róla írtak, de akkor még nem tudtam, nem tudhattam azokról a hibás lépésekről, amelyek az eladósodás útjára vitték az országot, szegénységbe taszítottak százereket. A párttagság is igényli a magyarázatot, azt, hogy Kádár János és szűkebb csapata nyilvánosan adjon magyarázatot akkori döntéseiről.

— Sokak véleménye szerint lépéskényszerben döntöttek, a külső erők meghatározták, merre mehet az ország...

— Erről csak annyit, hogy Románia bebizonyította, hogy ebben a térségben is lehet különutas politikát csinálni.

— Beszéltünk már a hibákról. Jó lenne most arról beszélni, hogy miben látja a megújulást.

— A progresszív tulajdonformákban. Jelenleg meghatározó a társadalmi tulajdon, ami köztudottan a legkevésbé hatékony tulajdonforma. Nem annak felosztását, hanem hatékonyabb működését javasolnám. A féktelen és korláto-

zatlan magántulajdon sem lenne jó, de a tulajdonformát arra kell bízni, aki azt a leghatékonyabban tudja — az emberek szolgálatában — üzemeltetni. Itt a technika, a munkaerő piaca orientált működésére gondolok. Leginkább a mezőgazdaság helyzetét ismerem. A parasztemberek sokat dolgoznak és sok más embert kell eltartaniuk. Nincs szükségük a különböző rendszerekre, téeszszövetségekre, amelyek csak a pénzt viszik. Hagyjanak gazdálkodni. A téesz befizeti a meghatározott adót, de utána a gazdálkodásba ne szóljon bele senki. Hagyjanak közösen dönteni, gazdálkodni.

A törvényességi ellenőrzésekre csak szükség van...

— Az legyen a cégbírószágot dolga, mert jelenleg akta- és jelentésgyártásra megy el rengeteg időnk, amit a hatékonyság növelésére lehetne fordítani. Ha már itt tartunk, a megyei pártértekezleten résztvevő Tantai Ilonának azt is elmondtam volna, hogy Szabó István leváltását senki sem sajnálja. Az utóbbi időben nem sok hasznunk volt belőle, de az agráragaztatban dolgozókat mégis csak sérti, hogy az agrártéziseket a műegyetemi végzettségű — tehát a mezőgazdasághoz nem sokat értő — Iványi Pál adta elő.

— Hozzászólása második felében Nagy Imréről szól. Mit javasolt?

— Azt, hogy mivel Nagy Imre itt született, itt házasodott Somogyban, rehabilitálásában is Somogy megyei kommunis táknak kell élen járniuk. Rövidesen felavatjuk szülőházán az emléktáblát, de ez még kevés. Teljes jogi és politikai rehabilitálására van szükség.

— Beszélgettünk már a félelemről. Lengyel Antal nem félt kimondani, sőt, most az újságíró előtt megismételni ezeket a súlyos szavakat?

— Az előbbieket igazolják ezt. A pártba is azért léptem be, mert volt véleményem, és a párt volt az a fórum, ahol azt elmondhattam. El kell érnünk, hogy megszűnjön az emberekben még meglévő félelem, ehhez pedig szókimondás kell. Ezt kezdtem el, mert én is szeretnék félelem nélkül, szabadon, több derüvel szétnézni a világban, és végezni a munkámat.

— A Dátum nevében köszönöm a beszélgetést.

Tamási János

Egy fénykép helye

Itt állhatna egy fotó, rajta ház falához támasztott gereblye, erős karó, mi lehetne egy ásó nyele, és egy vasvilla. Hihetnők, a szorgalmas kertgazda görbe, sajgó derekát egyengeti a hűs szoba homályában. Talán szendereg is kicsiny időt, miközben dús, humoros televényről álmodik, miből gazdag termést ígérő növények sarjadnak elő, gyémántos harmincsappot zizzadva tekergő táncukban, nuhez virágok kórusa, öreg fák fuvalma zenéi, olyan hangzatokat, mit mával gazdagítják termőföldüket. Irhatnánk a szerszámok álmáról is valamit, hiszen minden biznnyal álmodnak ők is. Majd írunk is,

mert nagyon fontos álmaik lehetnek, hiszen ők nem csak kertszerszámok, hanem fegyverek.

A ház falától, ahol most ők a déli dőlről strázsálják, talán három méterre húzódik a kerítés, amelyen túl az ellenség lakik, hova már gazdlájuk többször átparancsolta őket, ha a határt megközelíti a sánta szomszéd. Gondolható hát, hogy a határ másik oldalán a gazdának nincsenek virágálmái. Véralmai vannak, meg halálálmái. Kivághatna már az aranyeső fákat is, tiszta, átlátható terepet akar a kerítés körül, melyen az ártatlan macska nyomai is meglátsza-

nak... Harcrol, háborúról álmodik? Szomszédháborúról?

És a határban innen, a másik, a sánta miről álmodik? Talán békét szeretne már, talán nyugodalmat, talán, hogy szabadon meheszen a kerítéshez, életveszélyes fenyegetések nélkül? Talán arról álmodik, lesznek olyan hatalmak, mik az eddig egyháron pendülők helyett... Talán nem kell szomszédháború, talán nem kell testvérharc, talán igaz az: a magyar vér olyan nagy értéke Európának és a szabadságnak, hogy óvunk kell minden cseppjét.

Czakó Sándor

fotó: Kapingfer András

Ez itt a gazdaságpolitikai rovat helye

Tisztelt Olvasóink!

A következőkben röviden szeretnénk bemutatni, hogy lapunk gazdaságpolitikai rovata mivel szándékozik foglalkozni a jövőben.

Érzésem szerint nem küszködünk majd témahiánnyal, hiszen a gazdaságpolitika lassan kezd hasonlítani a focihoz, nemcsak színvonalban, hanem abban is, hogy az állampolgárok többsége már ehhez is, ahhoz is nagyon ért, s mindenről véleménye is van. Ez persze kissé kénszerítés is, napjaink kevésbé rózsás helyzete rákényszerít arra, hogy foglalkozzunk az adóval, az árakkal, az inflációval, a bérekkel, a napi valósággal. S mindezt nem azért tesszük, mert túl nagy kedvünk van hozzá, hanem azért, mert érezzük, hogy valami nagyon nincs rendjén.

S ezzel el is érkezünk az első nagy témakörhöz, amivel szeretnénk az átlagnál többet foglalkozni: azzal, hogyan jutottunk ebbe a helyzetbe, amelyben jelenleg vagyunk. Véleményem szerint alaposan elemeznünk kell múltunkat, meg kell keresnünk a hibák, tévedések igazi okait és okozóit. Főleg azért, hogy még egyszer ugyanabba a hibába ne essünk, ne eshessünk, valamint azért, hogy a legközelebbi döntéshozatalkor ne a rossz változatot válasszuk ismét.

A felelősöket pedig nem azért kell megtalálnunk, mert le akarunk számolni velük. Erről szó sincs. Eddigi tapasztalataink szerint a reálszan gondolkodók egyike sem tervez ilyesmit, ettől csak azok félnek, akiknek vaj van a fején. Nem a leszámolás tehát a cél, hanem a tisztánlátás, az igazság kiderítése, az hogy mindenki, aki részese volt az akkori eredményeknek, szembesülhessen saját lelkiismeretével is; hogy mindenki tudja, hol hibázott, mit kellett volna másképp tennie.

Célunk az alapos elemzés, ezért szeretnénk minél több gazdasági szakembert megszólaltatni, de természetesen kíváncsiak vagyunk az Önök véleményére is!

A következő nagy témakör, amit nagyobb terjedelemben, kívánunk taglanni, az napjaink gazdasági eseményei, folyamatai. Hosszabb elemzést kívánunk például az, hogy a kormány minden ígérete ellenére miért nem képes végrehajtani a „tá-

mogatások leépítését”, illetve az, hogy azoknál a vállalatoknál, ahol mégis ez megtörtént, ott miként és főleg miért engedi meg a kormányzat, hogy a megszűnt támogatás pótlására a cég azonnal árat emeljen, tehát közvetlenül a lakosságot terhelje a saját hasznára. Ez a lépés ráadásul illogikus is, hiszen így egyetlen gazdálkodó egység nincs arra kényszerítve, hogy az eddiginél hatékonyabban termeljen.

A következő — igen fontos — kérdés, például: a kormány hogyan képzeli el — a gyakorlatban — a szerkezetátalakítást, hiszen amióta ez a téma felmerült, konkrét lépés még egyetlen egy sem történt. Miért kell a nehézipar fejlesztését erőteltetni még mindig, mondjuk, az élelmiszeripar hátrányára, holott köztudott, hogy az utóbbiban, egy minőségi árut előállító mezőgazdaságra épít, nagyobb esélyeink lehetnének a világpiacra, mint a hengerelt acéláruval?

Hogyan jutott és juthatott a mezőgazdaság oda, ahol most van?

És egy újabb ósdi téma, amit körül kell járnunk: a vállalko-

zások kérdése. Köztudott, hogy vállalataink nagyságukat tekintve igen egészségtelen képet mutatnak, mert túl sok — a nagyüzem. A kis, tíz, száz munkást foglalkoztató cégek szaporításától, amire az állami ipar képtelen, a kirívóan „progresszív”, túl sokat elvonó adózási rendszerrel teljesen elvész a magántőkét befektetni szándékozókat. Vajon miért?

Napjainkban minden tíz megkérdezett nagyvállalati vezetőből legalább kettő a háttérpar fejlettségét említi, mint gondjait egyik fő okozóját. A háttérpar szerzte a világon azokra a kifejezetten kevés munkást foglalkoztató, sokszor a családokra épülő kisüzemek alapszik, amelyeket a magyar kormány már megalakulásuk előtt...

És még néhány „csemegezésre” érdemes téma: a vámrendeletek, a nem létező autópályákat használók megsarcosolása, az agráröllő nyílása. Számos nagyon is számos kérdés, ami Önöket is érdekelheti.

Wagner Dezső

Óhajt Ön céget alapítani?

A társasági jog kézikönyve

Valóban hézagpótló, fontos művet jelentett meg nemrégiben a megszűrt Babits Könyvkiadó. Hazánk gazdaságának mélyreható változtatásában mérföldkő lehet az idén január elsején életbe lépett társasági törvény, mert lehetővé teszi a magyar nemzetgazdaság számára a létszükségletnek számító kisüzemek létrejöttét — akár tiszta magántőkére alapozva is.

A két fiatal Tolna megyei ügyvéd — dr. Csanádi Péter és dr. Fényes László — könyvét elsősorban azoknak ajánljuk, akik maguk is a cégalapítás gondolatával foglalkoznak. A társasági jog kézikönyve ugyanis nemcsak a rendelkezéseket ismerteti és értelmezi, hanem azokat a jogi alapkategóriákat magyarázza meg a nem jogi szakértőknek is érthető módon, amelyek a negyvenes évek közepe óta nem voltak megtalálhatóak sehol a gazdasági jog területén Magyarországon. Így megtudhatjuk például a kötetből, hogy mi is az a törzstőke, a részvény, milyen típusai vannak; s hogy mi az alapvető kü-

lönbség a korlátozott felelősségű társaság és a részvénytársaság között.

A kézikönyv részletesen bemutatja az olvasóknak a cégjog alapjait, a gazdasági társaságok alapítási, azok alapításának szabályait, belső jogviszonyait, működésüket, s a megszűnésükre vonatkozó szabályozásokat.

A kötet megírásakor a szerzők több helyen követik dr. Kunecz Ödön szerkesztési elveit, aki a század első felében több törvénytervezetet készített az rt.-kről, és a kft.-kről, s írt néhány művet a kereskedelmi és váltójogról. A társasági jog kézikönyve ennek köszönhetően is logikusan épül fel, számos alfejezetre tagozódik, s így könnyen áttekinthető.

Külön megemlítené, hogy a kéziratot január közepén zárták le, s a kész könyvet két hónapon belül kézbe vehette az olvasó. Ez a gyorsaság összhangban van a kötet által sugallt tartalommal: gazdaságunkat csak így lehet rendbe hozni.

W. D.

GÖMÖRI MÁRCIUS

Van Gömörben Rozsnyónak egy szobra, amely létezése alatt annyi vihart megért már, hogy majd belerokkant. Áll még ma is Kossuth Lajos szobra ebben a kisvárosban, de nem az eredeti helyén. Ott, ahová a közadakozás 1907-ben állította, a város főterére, ott most betoncsillag és fű található. Közvetlenül Trianon után lökték le először magas talapzatáról a szabadságharc vezérének mását. 1939-ben aztán ismét felállították, hogy 1945-ben, miután a szovjet csapatok elhagyták a várost – amíg itt voltak, nem hagytak senkit a szoborhoz nyúlni – ismét ledöntötték és fatartóba tették Róna József alkotását.

A szobor sokáig fatartókban, szénraktárakban porosodott, majd kikerült a szabad ég alá. A Rozsnyói Bányászmuzeum kertjében állították fel egy fa alatt, ahol ma is látható, temetőkből idemenekített síremlékek között várva jobb sorsára. A helyi hatalom vezetői hosszú évek óta elutasítják azt a gondolatot, hogy a közadakozásból létresegített emlékmű köztérben, méltó környezetben kapjon helyet. Így, aki ma látni akarja, annak túl kell jutnia a múzeum nem mindig nyitvatartó kapuján.

Hogy mi lesz a jövője a rozsnyói Kossuth-szobornak?

Nem tudjuk, de a helyi királyoknak az tetszene a legjobban, ha beolvasztanak vagy

elajándékozhatnák, mert akkor – az ő megfogalmazásuk szerint – nem lenne többé bajjuk vele. Ez a baj pedig nyilván abból származik, hogy 1987. majd 1988. után az idén is március 15-én délután magyar emberek jöttek össze a sárban álló ércszobor előtt, hogy tisztelegjenek a forradalmi események emléke előtt. S ezt bizony ma Szlovákiában nagyon rossz szemmel nézik! A magyarok szervezkedéseként, nacionalizmusként értelmezik!

1987-ben még engedély nélkül jöttek össze a szobornál vagy húszan, hogy virágokat helyezzenek el Kossuth lábainál, s karjára. 1988-ban már hivatalos engedélyt is sikerült szerezni. Am olyant, amelyik kikötötte, hogy négy-öt ember helyezhet el csendben koszorút a szoborhoz.

Összejött ott ekkor vagy hatvan fő, amire persze nagyon felháborodott a párt helyi mindegyik ideológusa, Árpád Koren. Fenyegetőzött, mert úgy érezte, becsapták őt a magyarok. Az akkori tömeges részvétel törvényellenesnek minősítette. Ennek az embernek a sztálinista gondolkodásmódját azután az idei március 15-e bizonyította be. A Csemadok részére kiadott hivatalos engedély nagy huzavona, nemakadás után március 14-én délután érkezett meg. E késői jóváhagyás ellenére közel 180 magyar jelent meg a múzeum-

kertben. A hatalom is készült az eseményre.

11 titkosrendőrüket és videokamerával felszerelt emberüket működtették a nagy fűzfa alatt. Sok résztvevőn volt ekkor piros-fehér-zöld kokárda. Valamennyi résztvevő fegyelmelten hallgatta a Csemadok járási titkárnak, Szöllös Sándornak az ünnepi beszédét. A megemlékezés forgatókönyvét előzetesen le kellett adni a titkosrendőröknek, s ebben csak ez a beszéd szerepelt. Am ennek elhangzása után egy fiatalember a tömegből – gitárral a kezében – elénekelt a nemzeti dalt. Nyolc-tíz körülötte álló halkan vele énekelt nagy költőnk versét. Ezután nagyon sok virág került Kossuth Lajos szobra elé és rá is. Az emlékezők kis csoportokba verődve hagyták el a múzeum kertjét.

Másnap, március 16-án kiderült, hogy ez az „ünneplés” még korántsem fejeződött be. A titkosrendőrök fegyelmelten rendezvényről számoltak be a hatalom embereinek, de természetesen nem felejtették el mindehhez hozzátenni, hogy egy előre be nem jelentett, így nem engedélyezett eseménynek is tanúi lehettek. Petőfi Sándor költeményéről volt szó. A már említett pártideológus, Koren sértegetni kezdte a verset, költőjét – a magyar nemzetet. Gúnyolódott a vers részletein. Talpra magyar, hí a haza! Hát nincs talpon az a

magyar, vagy mi? – kérdezte gúnyosan.

A magyarok összejövetelét a Petőfi-vers elhangzása miatt nacionalista jellegűnek minősítette. Ehhez a nacionalista jelleghez szerinte hozzájárult az is, hogy több jelenlévő valamilyen szalagokat is viselt magán. Árpád Koren azt követelte a Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Rozsnyói Járási Szervezetétől, hogy határozza el magát ezektől a nemkívánt megnyilvánulásoktól, és élesen ítélje el, hogy magyar emberek elmentek énekelni Petőfi szlovákiai magyar iskolákban is tananyagként szereplő versét. Árpád Koren felszólította a Csemadok-vezetőket, hogy elítélő állásfoglalásukat tegyék közzé újságokban is.

Másnap, március 17-én Árpád Koren a rozsnyói gimnáziumba látogatott. Ott – megszakítva a tanítást – az egész iskola diákjait egy terembe rendeltette, és politikai helyzetfeltárási előadást tartott nekik. Először a januári prágai tüntetések szervezőit gúnyolta. Helyesen mondta a vizágyuk alkalmazását, de a megtorlókat enyhének tartotta. Ezután tért át látogatásának valódi céljára.

A gimnázium szlovák és magyar diákjaival közölte, hogy Rozsnyón március 15-én a múzeum kertjében „nacionalista cirkuszt” rendeztek a magyarok. Megkérdőjelezte a megemlékezés jogosságát, a koszorúzást. Az iskola igazgatójával egyetértve az egész iskola előtt feltették a kérdést: vajon a magyarok Hitlert is meg fogják koszorúzni, mert neki is nem sokára lesz születésének 100. évfordulója? Árpád Koren kijelentette még a fórumon, hogy nem kell itt nemzetiségi kérdést csinálni, mert az nincs: minden rendben van a szlovákiai magyarokkal. Közben még hozzátette, hogy a csehszlovákiai magyarok nagyon követelőznek a kétnyelvű feliratok ügyében is. Nos, ha ilyenekre van szükségük, 5–10 ezer koronáért csináltathatnak maguknak – ha van rá pénzüik.

Az emberek Gömörben is kezdtek örülni az új márciusi szellőnek. Korai még azonban e tájon az öröm. Tart még ott a tél, a sötét erők uralma.

Sajó Mátyás

Konfirmáció és megemlékezés Szekszárdon

Harangszó hívogatta a híveket április 23-a délelőttjén a református templomba, s egyben tanúként is ahhoz a megemlékezés fogadalmatételhez, amely a keresztség mellett talán legfontosabb esemény a kálvinista ember életében. A tizenegy fiú és négy leány, akik most adtak bizonyosságot hitükről és tudásukról, bátran és őszinte tisztelettel álltak a gyülekezet színe elé, oda, ahol mindig fontos volt a hit, szeretet és magyar szó. Szilvassy Géza fáradságot nem ismerő lelkipásztorként pallérozta az ifjú nemzedék lelkét, amit a gyülekezet lemérhetett az értelmes és szabatos feleletekből, isten és ember felé nyitott tekintetekből.

A templomot zsúfolásig megtöltő hívek többszáz főnyi seregében ott voltak azonban a rokonokon, imserősökön kívül azok is, akik egy évtizede, húsz éve konfirmáltak, s akadt még olyan is, aki ezelőtt háromnegyed évszázaddal vallott hitéről. A hófehér hajú, de fiatal szívű mai öregek talán éppen az élethez szükséges hitet és megemlékezést szívták itt egykor magukba, s bár arcukon barázdákat vont az élet ekéje, most ezek a ráncok örömkönnnyekkel teltek meg. Ehhez nagyban hozzájárult a lélek mélyére ható lelkész predikáció, amelyből sokáig visszhangzott a szívekben, hogy a hívó embert három dolog vezérelheti: a hit, a remény és a szeretet.

Negyvenöt évvel ezelőtt e sorok írója is ott állt a konfirmándusok között, hogy fogadalmat téve teljes jogú tagja lehessen egyháznak. Áldozócsütörtök akkor, 1944-ben,

Szent Márk és a búzaszentelés

Hajdanában, amikor még nem a Márkakupa-akció nevezetes dátuma volt Szent Márk napja, április 25-e ilyenkor tartották a búzaszentelést. Az egyház körmenetben vonult a hívekkel a falu vagy város határába, ahol megáldotta a megerősödött vetést, a növekvő és jövődő életet.

május 18-ára esett, s minket délutánra hívtak az Úr házába. Miért éppen délutánra? Azért, mert akkoriban délelőtt már elég sűrűn volt légiriadó, s ősz hajú lelkipásztorunk úgy rendelkezett, legyen délután az ünnepi esemény, így talán nem kell majd kivonulnunk a templomból, mint néhány héttel előbb, virágvasárnapon.

Isten kegyes volt hozzánk: nem üvöltött föl a sziréna vészjelző hangja, s helyette orgonánk megnyugtató szárnyalására énekelhettük el Héthy József rektor urunk vezényletével a Jövel Szentlélek Úristen című zsoltárunkat. Utána Tóth Lajos nagytiszteletű és Szigethy Gyula kistiszteletű úr előtt feleltünk hitbéli ismereteinkről, majd mi is fogadalmat tettünk egyházunkhoz való hűségünkéről. Miközben az istentisztelet zajlott, egyházunk egyik idősebb tagja templomunk ajtajában virágzta az eget, de szerencsére nem akadt dolga...

Kívánom, hogy a mostani konfirmándusok számára soha ne kelljen égből szökni, s békében lehessenek drága hazánknak és szeretett egyházunknak derék, munkás és hű tagjai. Áldás, békesség!
I. d. Tóth Gábor

Az ünneplők... és a szónok

Istenkereső

Az Aparáczi bácsi csodálatos ember. Minden valószínűség szerint így fogom majd kezdeni azt a dolgozatot, amit erről a férfiről szeretnék írni. Hatvan éves volt, amikor megtanult írni meg olvasni, hogy a Bibliát tanulmányozhassa. Még ott, Dunaszekcsőn, ahol született, a görögkatolikusok hitre tanították a szülei. ...Mára már elhagyottan áll az egykori pópák meg szakállas kalugyerek temploma. Talán az Isten is kiköltözött belőle. A hajdani fohászok, imádságok beszédek, mint a betevett fecske meg bogár aszura száradt teste, porladoznak az ablakszegletekben, ajtórések közelében, hova reménykedve húzódtak, talán felnyílnak a résnyi hely támad újra szármayalni a magasságos eget felé.

Aparáczi János lelkébe is másik isten költözött. A Jahve, a Jehova tanúinak istene. Ő — ami annyi embernek mindmáig nem sikerült —, ha másik istennek is, de újra felépítette lelke rombadólt templomát.

Hányan vagyunk, kik lélekgyógyá-

szok sezlónán heverve felelgetünk koholt kérdésekre, azoktól kérendő gyógyulást, kiknél maguknál is romokban hever a lélek temploma, vagy mint építés közben abbahagyott ház falai meredeznek sötét éjjeli madaraknak ott-honán a bizonytalanság, a hitevesztettség lélektorzái.

— Egy példabeszédet mondott nekem az egyik prédikátor, hogy ne vesztsem bizalmamat. Így beszélt. Volt régebben is egy hasonló hozzád. Ki mégis, bár írástudatlan volt, mikor elindultak a terítők, a hóna alá csapta a Bibliát. Betért egy orvoshoz és így szólt a tanult emberhez. „Doktor úr! Örülne annak, ha beállítana magához egy számmár, a hátán zásak arannyal?” „Hát hogyan örülnék — jött a válasz.” „Hát itt vagyok én, a számmár, és itt a zásak arany” vette elő a Bibliát. Hát én nem akartam számmár maradni, megtanultam az olvasást. Ma már magam is számmolgatom azt a sok szép aranyat, ami a Szentírásban van.”

— czako —

Budapesten ülésezik a Radikális Párt

Az ötvenes években szerveződött Párt április 22. és 26. között Budapesten, az Építők Szakszervezetének Székházában tartja 35. kongresszusát.

A Párt legfontosabb célkitűzése, hogy transznacionális szervezetként működjön, amit azért tart nélkülözhetetlennek, mert a nemzeti pártok képtelenek úrrá lenni az emberiséget fenyegető nagy tragédiákon. Ilyen tragédiának tekintik a radikálisok az özonreteg fokozott sérülését, az egyre növekedő mértékű üvegázházhatást. Április 22-én délután két órakor tiltakozó demonstrációt szerveztek a Vörösmarty téren, melyen követelték a CFC termékek gyártásának egy éven belüli leállítását, a CFC-t helyettesítő termékek azonnali finanszírozását. A tiltakozó gyűlés nem örvendett különösebb érdeklődésnek, a megjelentek többségükben olaszok voltak. A párt egyik aktivistája a csekély érdeklődést Ciccioli-

na „hitelrontó” magatartásával magyarázta, azt mondta, hogy az emberek nem hisznek a Párt komolyságában. A magyar származású egykori parlamenti képviselő ezúttal is megjelent a nyilvánosság előtt — méghozzá komoly politikushoz illő, kifogástalan öltözetben. Azt persze már csak kevesen láthatták, hogy a hírhedt pornosztár mosolyogva tárta ki váncsiskodók elé eddig sem ismeretlen, kihívó kebleit. Egy magyar fiatalember kérésére aláírta a Vaclav Havel bebörtönzése elleni tiltakozást, de mint mondta, még sohasem hallott a kiváló cseh ellenzéki íróról.

A kongresszus húsz perces kérésével kezdte meg munkáját. Marco Pannella, a Szövetségi Tanács tagja köszöntő beszédeben üdvözölte az egygyűléteket, örömet fejezte ki, hogy a jelenlegi magyar politikai helyzet lehetővé tette pártja számára a budapesti találkozót, és

hozzátette, hogy feltevése szerint nem az MSZMP a legelszántabb ellensége a radikálisoknak. Meghívta az elnökségbe az egykori Nagy Imre kormány néhány tagját, majd köszöntötte a Magyar Parlament, az MDF, az SZDSZ és a FIDESZ meghívott küldötteit. Hangos tetszésnyilvánítást váltott ki Pannella azon bejelentése, mely szerint a Rajk László által készített illusztrációt dicsérte, és hozzáfűzte, hogy a Radikális Párt április 22-től kezdve megszüntetné tekinthető Európát mindaddig elválasztó, idejét múlt szimbólumot.

A Párt programjában a belső ügyeket érintő kérdéseken kívül egész Európát, sőt a világot érintő problémák megtárgyalása is szerepel. Jelzi azt mostani jelszavuk is, melyben Európai Egyesült Államokat követelnek.

(Mátyás Mónika)

Dr. T. G.

A csaló-közben családok laknak?

Az áldozatok őszintén megdöbbenek...

Kiket illet a népharag?

Nem a Tolna megyei Bonyhád az egyetlen, ahol napjainkban a lakosság megpróbálja kideríteni a település vezetőinek lakás-garázs, telek üdülő) ügyleteit. S majdhogynem érthető módon úgy folyik a lakossági „nyomozás”, hogy a legszolidabb lakások árnyékában is sötét ügyeket, korrupciót, visszaéléseket, sejtenek. Talán érthető is az emberek indulatainak elszabadulása, hiszen egyre több őket igazoló eset került napvilágra mostanában, vezetők buktak meg, mert a közvagyonát sajátjuknak tekintették, s visszaélve hivatali beosztásukkal, jogtalanul élveztek csöppet sem jogos előnyeiket, s juttattak abból szeretteiknek is — jócskán.

A levél nem arról szól

Bonyhádon évekkal ezelőtt új utcácskát nyitottak a város központjában, a kórház alatti területen, ahol azóta sorház — szám szerint négy — épült. Közülük kettőben vezetők laknak. Az egyikben a városi pártbizottság első titkára, a másikban pedig a helyi termelőszövetkezet elnöke, aki a környék országgyűlési képviselője is. A tényhez az is hozzátartozik, hogy a házak meglehetősen „pofásak” — miért ne lennének azok? —, de a tetőtér beépítéssel együtt mindössze 108 négyzetméter az alapterületük.

Az emberek ezt az Illyés Gyula nevet viselő kis utcát nevezik „csaló-köznek”, mert úgy vélik, hogy az ott élő családok a legkülönbözőbb előnyök révén építhették oda. Van, aki mindezt pontos számokkal is igazolja, például így:

— Az utca megnyitása és az ott levő régi ház szanálása kétmillió forintba került. A közműveket egymillió-nyolcszáz-ezerért vitték be, viszont a négy család egyenként mindössze százötvenezer forintot fizetett. Ez is manipuláció, hiszen eredetileg háromszor négy lakást terveztek oda. Ez nyilván csak „áltervezés” volt, mert tizenkétszer 150 ezer teszi csak ki az egymillió nyolcszáz-ezer forintot.

Valaki arra is felhívja a figyelmemet, hogy mindezzel kapcsolatban az egyik bonyhádi lakos már levelet írt a megyei pártbizottság titkárnak, Váradai Lászlónak. „Az a levél kifejezetten bili-borogató!”

Megkerestem a levél szerzőjét, Szabó Gábort, aki valóban a városban lakik, de ami a munkahelyét és a pártalapszervezetét illeti, az az egyik környéki falu.

— Az én levelem egyáltalán nem arról az utcáról szól, szerintem azzal kapcsolatban nincs is semmi szabálytalan. Bár pontos adatokat nem ismerek, mert sem engem, s tudomásom szerint másokat sem tájékoztattak se pró, se kontra — mondja, s elem teszi az általa írt levelet, melynek kezdete 1987. decemberébe utal, amikor „elbeszélgettek minden párttaggal”. Szabó Gábor ekkor vette föl bizonyos visszaéléseket — például lakásügyekben is —, vezető beosztású emberek manipulációt, „amik véleményem szerint jelentős kárt okoztak a tanácsai költségvetésnek, s így a

lakosságának, illetve ezen személyek jogosulatlan előnyhöz jutottak. Az általuk okozott anyagi kárnál csak az erkölcsi kár nagyobb, ami pont az MSZMP-t érte”. Fölvetettem tehát olyan dolgokat, amik akkoriban a lakosság körében felháborodást váltottak ki. De választ, sajnos nem kaptam. Az illetékesek nem felejtkeztek meg róla, hiszen az elmúlt évben két-három alkalommal ismételtén kértem az általam felvetettek megítélését. Vagyis az volt a kérdésem, hogy a konkrét ügyeket a párt vezetői erkölcsileg hogyan ítélik meg? Mivel nem kaptam választ, azért fordultam Váradai Lászlóhoz, leszögezve azt a véleményemet, hogy minden ügyet valamilyen formában le kell zárni.

E levelet Szabó Gábor az idén február 16-án írta, s érthetően nagyon várja már a választ. Igen zavarja, hogy Bonyhádon állítólag kering egy olyan levél, amit nem ő írt, ám az ő aiaírása szerepel rajta. Ezért már több, úgy mond „megjegyzés” érte, s most azon tűnődik, hogy vajon annak kell röstellkednie, esetleg bűnhődnie, aki szóvá tesz bizonyos dolgokat, avagy azoknak, akik szemérmetlenül dézmálják a közös tulajdont?

„Az igazság mindig konkrét”

Az idézet Lenintől való, mégpedig pontosan így szól: „Nincs elvont igazság. Az igazság mindig konkrét.” Ezzel szemben az érvek (ellenérvek) nem szükségszerűen tényesrűek, azaz a tények és adatok szubjektív elemekkel is vegyülnek — a mi eseteinkben jogosan.

— A terület, ahol a négy ház áll, állami terület volt mindig, és az is maradt — mondja a beszélgetés elején Ezer Mihály, a városi tanács elnöke. — A VI. ötéves terv alapján viszont elkezdődött a kórház rekonstrukciója, s közben, 1983-ban megnyitottuk a szóban forgó utcát, — mindezt a városközpont rendezési tervének méretarányos rajzait mutatva magyarázza az elnök, majd az íróasztal fiókjából újabb „bizonyítékokat” vesz elő. Pontosan kigyűjtette, hogy az utcával kapcsolatban mi mennyibe került. Ezek világosan meggyőzőnek, hogy a kőszá hírek teljességgel pontatlanok, az árakat a pletyka duzzasztotta ekkorára. (Gondolom, ezeket az adatokat bárki megtekintheti a tanácsban.)

Az is egyértelmű, hogy ekkor még szó nem volt a telkek elosztásáról. Erre 1986-ban került csak sor, ugyanakkor, amikor eldőlt, hogy a kórháznak mosodát kell építeni. A rend kedvéért megjegyzem, hogy a bonyhádi tanács sor, több- és családi házak esetében is telekkinálattal rendelkezik. Az ügyintézés gyorsítása érdekében a végrehajtó bizottság a vevőkijelölési jogot már korábban átadta a műszaki osztálynak. Az viszont az Illyés Gyula utca esetében e jogával nem élt, hanem vb. döntést kért, mivel a négy telekre tizenegy igénylő jelentkezett.

Az igénylők listája is előtttem van már, s láthatom, hogy volt olyan jelentkező, aki Pécsen lakott, családi házzal, ám

Bonyhádra járt dolgozni, volt olyan, aki itt lakott, de sokkal jobb lakáskörülmények között, mint azok, akik mellett a vb. tagjai voksoltak. Az 1986. szeptember 4-i ülés jegyzőkönyvében pedig az áll, hogy a telkek ára: 559 forint négyzetméterenként. (Most például a piacon — ami szintén a központban van — egy négyzetméter 600 forintba kerül.)

Mi a helyzet a közművekkel? Nem 12 lakásra, hanem a négyre terveződtek. Lakásonként 150 ezer forintért. Igaz, hogy az építési költség 748 ezer forint volt, de nem a lakók hibájából lett ennyi, hanem a tervhez képest később az építés. Még annyit, hogy később a további nyolc telket is beépítésre kínálja a tanács.

Kérdés lett, hogy miért éppen az első titkár és az országgyűlési képviselő élvezett elősőbbeséget? Erre később meg sorolunk indokokat, most csak azt kérdezzük — s gondolom, teszi ezt az Olvasói is —, miért ne vásárolhatna a vezető beosztású is telket, s ha posztjára megválasztották, akkor nyilván a közösség is fontosnak tartja személyét. S hogy így volt ezzel a vb. is? Hát ez a terület nem a közösségből választódott ki? Nem az ott élők képviseli?

Egy gondom azért támadt... Arról van szó, hogy az utca

gűnyevét a város vezetői is hallották. Azt is, hogy többet megkérdőjelezzék a vevőkijelölést, és mást is. Éppen ezért kérdeztem:

Nem érzik bűnösnek magukat?

Azért, hogy nem tájékoztatták minderről a lakosságot? Hogy hagyták egyre terjengősebbé, egyre sértőbbé, egyre gyalázkodóbbá válni a pletykáldozást.

— Ahol ezt egyenesben megkérdezték, ott nyíltan tájékoztattuk az embereket — válaszol Ezer Mihály.

— Nem merült föl, hogy meg kellene előzni az esetleges és alkalmasszerűen fölmerülő kérdéseket? Például a tanácsotagi beszámolókon tisztázni ezeket a dolgokat?

— Magyarázkodásnak tűnhetett volna — mondja tündöve az elnök, mire még néhány mendemondát említek. Olyanokat, amikről szintén pusmogznak az emberek, s szerintem szintén a tisztázandó ügyek kategóriájába tartoznak.

Mondják, hogy a megyei tanács elnöke, amikor Bonyhádról Szekszárdra költözött, nem tudta eladni szabadkézből a házat. Így busás összegért a tanács vásárolta meg. Kiderül, hogy egy család volt a vásárló, ám — innen eredhet a pletyka — az ő házat a tanács kisaajátította, s a kapott összeggel fizetett...

Azt is beszéljük, hogy amikor néhány évvel ezelőtt disszidált egy bonyhádi állampolgár, két-

szintes családi házat az akkori rendelkezésekkel ellentétben nem bocsajtották árverésre, hanem nyolcszáz ezer forintért egy szövetkezet vezetője vette meg.

Az a hír is járja, hogy vett egy lakóházat (benne lakóval) a tanácselnök-helyettes testvére. S mit ad isten, egy év sem telt el, a lakó és családja állami bérlakásba költözött. Noha lakásigénylését közvetlenül a ház megvétele előtt adta be.

— Ne gondolja, hogy én intéztem a dolgot — mondja háttározottan Dr. Schuller Zoltán, elnökhelyettes. — Lakásügyekkel nem is foglalkoztam!

Húsz év után végre...

Nem hinném, hogy Krizsán Istvánnak, az MSZMP bonyhádi városi bizottsága első titkárnak és dr. Solymosi József téveszelnöknek, országgyűlési képviselőnek egy csöpp szükségé is lenne arra, hogy becsületességüket e hasábon esetteljük, miközben azt bizonygatjuk, hogy az emberek szeretik, tisztelik őket, bíznak bennük. Úgyhogy következzen a legfontosabbnak vélt tények:

Dr. Solymosi József húsz esztendeje került a városba, s helyezkedett el a téveszben. A „ranglétra” szinte minden fokán állt hosszabb-rövidebb ideig. Családjával együtt boldog, hogy húsz év után végre eljutottak oda, hogy építkezhetnek — igaz sok-sok kölcsönrel és rengeteg munkával készült el a házuk. A ház, ami szép, de a

lehető legegyszerűbb megoldásokkal készült. A falakat fehérre meszelték, a padozat műanyagpadló, illetve olcsó padlószőnyeg. Beszélgetésünkkor a témát meghallva őszintén megdöbben, én pedig egészen zavarba voltam a kazalnyi számla láttán. A házat nem is a tévesz brigádja építette! Két gyermekükkel kényelmesen helyezkedtek el az új házban. Ez mégsem egy második emeleti lakás!

— Életem során először kerültem olyan helyzetbe, hogy megkérdőjelezték valakik a becsületességemet. Ez megdöbben és nagyon bánt... Persze, ezért a fölvetésért nem ítélem el a közvéleményt... hiszen annyi sötét példa van előtűk.

Krizsán Istvánék tizenkilenc éve házasságban. Két nagy gyermekük van. Korábban egy 57 négyzetméteres szövetkezeti lakásban éltek négyen. Ők is kihasználták minden lehetséges kölcsönt. De az ő házuk még most sincs befejezve. Nincs még verébdeszkájuk, a teraszt és az erkélyt még nem tudták lelapozni, az erkélyen és a belső lépcső mellett végre van vasorkorlát, de a fabábuk még mindig hiányoznak.

S hogy épült az út az utcában? Megvettek egy vasúti töltes részt. Azt fuvaroztatták oda. A munkát is maguk végezték.

Hogy hány szebb és sokkal drágább családi ház, családi palota épült ezekben az esztendőben csak Bonyhádon? Nem számoltam meg. S úgy hiszem, nem is lenne értelme!

V. Horváth Mária

Főleg az oktatásra kell a hangsúlyt helyezni!

A szegénység és a SZETA

A Pécsi Értelmiségi Klub múlt csütörtöki vendége Solt Otília és Havas Gábor szociológusok voltak, akik a szegénységről, annak történelmi, politikai okairól, mai jellemzőiről tartottak előadást.

Solt Otília többek között azt hangsúlyozta, hogy a lakosságnak több mint tíz százaléka él a létminimum alatt, és várhatóan ebben az évben a társadalmi minimum alatt élők száma 3 millió fölé emelkedik.

A rendezvényt követően Solt Otíliát kérdeztem a SZETA-ról, azaz a Szegényeket Támogató Alapról. Hogyan, mikor, kik hozták létre és miért?

— Van egy új SZETA és volt egy régi SZETA. A régi SZETA 1978. óta működött, hangsúlyozottan mozgalmként és nem szervezatként, illegálisan. Az új SZETA április 4-én született országos egyesületként, tehát legálisan és hangsúlyozottan szervezatként.

A szegénység különböző kérdéseivel foglalkozó szociológusok hozták létre a régi SZETA-t, akik arra a belátásra jutottak, hogy az állammal való együttműködésükből semmi jó nem származik a szegényekre nézve, tehát más formákat kell keresni. Olyan elképzelésekkel indultunk, hogy ismerünk sok családot, akik elemi inségben szenvednek. Sürgős és sokoldalú segítségre szorulnának, hogy valamelyest versenyképesebben boldoguljanak a társadalomban, főképpen a gyerekeik. Szándékunk szerint megpróbáltuk mozgósítani a résztünkről elérhető közvéleménycsoportokat, az ő érdeklükben.

— Politikai vagy egyszerűen jótékonyági mozgalom volt a SZETA?

— Tíz évvel ezelőtt nem gondoltunk politikai dimenzióban, nem is gondoltunk arra, hogy világosan elkönyöltsük, vajon politikai vagy jótékonyági vállalkozásba kezdünk-e. Az alapításkor nem fogalmaztuk meg, hogy a SZETA ellenzéki szervezet akar lenni.

azt mondtuk, hogy ez nem politikai mozgalom, hanem egy állampolgári kezdeményezés, amelynek témája a szegénykérdés. Mindenesetre elég gyorsan eldőlt, hogy a dolog politikai, ugyanis a hatalom konfrontálódott velünk. Egyszerűen felszólítottak bennünket, hogy hagyjuk abba, így a SZETA rögtön politikaiavá és ellenzékiavé vált.

— Milyen jellegű segítséget próbált nyújtani a szegényeknek a SZETA?

— Mit is csináltunk? Pénzt, ruhát, használati cikkeket gyűjtöttünk, és azonkívül mindazon értelmiségi szolgáltatásokat gyűjtöttük, amelyekben szintén nagy szükségét szenvednek a szegények: jogi tanácsadást, egészségügyi ellátást szerveztünk.

A kezdeti dinamizmus megtörésében igen nagy szerepe volt a hatalomnak, amely az első perctől kezdve körültekintően fogottagott bennünket. Nagyon radikális leszámolásra nem szánták el magukat, de a társadalom akkori állapotában az a csendes fogtagtagás is elég volt ahhoz, hogy sok ember visszaríasszon és nagyon szűk körre korlátozza azokat, akik hajlandók együttműködni a SZETA-val.

— A SZETA szociális hatékonysága vagy erkölcsi jelentősége volt-e nagyobb?

— Egyértelműen az erkölcsi jelentősége volt a nagyobb. Egyébként ezekre a kérdésekre, miszerint mekkora volt a jelentősége vagy akár a politikai hatékonysága a SZETA-nak, borzasztóan nehéz felelni. Egyrészt eleve mérhetetlen dolgok ezek, másrészt a nyilvánosság hiánya külön nehézzé teszi az esetleges mérésckést.

Az szociális hatékonyságot illetően azt tudom mondani, hogy azoknak a családoknak az életében, akiket segített a SZETA, ez nagyon fontos volt. Az intenzív hatékonysága tehát nagy volt. Ha az extenzív hatékonyságot né-

zem, akkor nagyon kicsi volt. A legálább egymillió szegénységéből kétezer ember volt érintve általunk. Ennél átteleesebben sokkal fontosabb eredményeket ért el a SZETA. Mindenekelőtt hatást gyakorolt a hivatalos szociálpolitikára, ami egy kissé javult a SZETA működése során. Még ez a kicsi kihívás, ami közel sem volt akkora, mint amekkorát el kell most szenvednie a hatalomnak, még ez is számított. Másrészt, ami talán ennél is fontosabb, elhíntette egy szélsőségesen liberális szemlélet magvait. Pillanatnyilag a jól működő szociális intézmények, — mint például a családsegítők egy része — közel ugyanazt valóstítják meg, amit a SZETA gondolt, feltétel nélkül segíteni tehát a rászorulóknak, feltétlenül és gyorsan anyagi segítséget nyújtani, amennyiben erre nagyon nagy szükség van.

— Kifejténé, hogy mi is a SZETA szemlélet lényege?

— Egyszerűen egy szélsőségesen liberális szemlélet, ami abból indul ki, hogy senkinek sincs joga különbséget tenni érdemes és érdemtelen szegénység között, és megszabni ki az, aki érdemel társadalmi segítségnyújtást, és ki az, aki nem. Abból kell kiindulni, hogy minden megszületett embernek elemi joga, hogy életben maradjon, úgy éljen, mint a többi ember, és ha kiderül, hogy valamilyen okból ez a joga nem érvényesül, akkor az egész társadalom köteles összefogni azért, hogy ez a joga érvényesüljön. A társadalomnak nem szabad firtatnia, hogy az egyének eből mekkora felelőssége van, nem szabad előírnia, mit tegyen azért, hogy ne legyen ebben a helyzetben.

— Kik a szegények ma Magyarországon?

— A szegénység egy jelentős része magából a társadalmi struktúrából adódik, társadalomfejlődésünk sajátossága. Akad még néhány példa Európá-

ban, de nem sok. A társadalmi struktúrát mi a közösség tartósabb és állandóbb jellemvonásának tartjuk, mint a gazdasági helyzetet. A gazdasági helyzet viszonylag gyorsan változik, a társadalmi struktúra sokkal nehezebben, sokkal lassabban. Mi e struktúrának arra a jellemvonására akartuk felhívni a figyelmet, amely azt mutatja, hogy a társadalmi és a gazdasági együttélésbe egyaránt be van építve egy szegénységnek nevezhető szelet, amelyet a társadalmi struktúrának a fenntartása lők az adott helyzetben maradás felé.

— Beszélgetésünk elején szó volt az új SZETA-ról. A régi SZETA formálisan is megszűnt? Mi indokolta az új SZETA létrehozását?

— Ez inkább átalakulás volt, nem szűnt meg a régi SZETA, hanem átalakult egy legális szervezetté. Az adójogszabályok következtében egyáltalán nem mindegy, hogy valaki egy legális szervezetnek ad pénzt, vagy egy illegálisnak, le tudja ugyanis írni az adójából.

— Hány tagja van a SZETA-nak, kik a vezetői?

— Az alakuló közgyűlésen körülbelül negyvenen voltak jelen, de pontosan nem tudom. Nem akartunk hatalmas alakuló közgyűlést, több ezer taggal. Az a tapasztalatom, hogy a nagy tagság, amelyik formálisan csatlakozik csak, nagyon nagy teherterét a továbbiakban. Jobb, ha kicsi a tagság, de minden tag tudja, hogy miért van ott. Nőjön ez csak lassan, ne a sok taggal bajlódjunk, mert akkor nem jut időnk a szegényekre.

Egyébként a SZETA élén egy választmány áll, melynek tagjai: Bindorfer Györgyi irodalmi szerkesztő, Vas-tagh Júlia főiskolai tanár és Csányi Tamás zenész. A titkár Bodó Éva, a SZETA címe pedig 1111 Bp. Karinthy Frigyes u. 4—6. V/4.

Népes hallgatóság előtt került sor bensőséges hangulatú könyvbemutatóra Szekszárdon, a megyei múzeumban: Csányi László író, esszéista legújabb művével ismerkedhettek meg az érdeklődők. Az Akadémiai Kiadó *Kortársaink* sorozatában napvilágot látott, Somlyó György életútját és pályaképét megrajzoló kötetet már a bevezetőben meleg szavakkal méltatta dr. Vadas Ferenc múzeumigazgató. Ezután a kortárs magyar irodalom egyik legjobb ismerője, Pomogáts Béla, olvasott föl tanulmányából. „Solymó költészet a veszélyeztetett humánus szolgálatában áll” — mondotta, s talán ezért is különösen fontos megismernünk a róla szóló összefoglalást. Kiemelte, hogy Csányi munkájának három olyan erénye az életutató követő rendszeresség, a magyar és európai irodalomba helyeződő mérce, valamint a ragyogó esszéstílus, amely joggal számíthat a szélesebb érdeklődő rétegekre is.

Csányi László megismertette a jelenlevőket a mű keletkezésének történetével, s így szinte az alkotás közös izgalmat érezhette mindenki, miközben a bemutatott részlet segítségével feltárult valami abból a teljes világból, amely kezdetben megragadta. Az élet- és pályakép töretlen ívét a költő édesapától a Nyugat munkatársainak és József Attilának barátságán keresztül a máig, amikor már visszatérve is elmondhatjuk: Somlyó nem örízte, hanem továbbfejlesztette a magyar irodalom egyik legjelentősebb hagyományát.

Végezetül Somlyó György köszönte meg az első róla szóló könyvet, s örömet fejezte ki, amikor azt mondta, hogy itt róla olyanok szólnak, akik éppúgy részesei a mai magyar irodalomnak, mint ő. Szinte meghatottan említette hogy számára Szekszárd annak a költőnek, Babits Mihálynak a szülővárosa, akit ő még kamaszként ismert, s aki nélkül a magyar irodalom nem olyan lenne, mint amilyenné általa lett. Kis lírai irodalomtörténet című versét olvasta fel befeljesül, mondván, hogy e mű még ÉS-beli megjelenése előtt áll.

* * *

A jól sikerült április 21-i könyvbemutató, az alkotóktól és szereplőktől függetlenül, mégis áprilist járattott az érdeklődőkkel. Elégé mosolygató ugyanis azt elképzelni, hogyan lesz elegendő az érdeklődő helybeliek számára az az öt (!) kötet, ami ebből a könyvből Tolna megye székhelyére érkezett, s természetesen már el is fogyott. Igaz, ez csupán az egyik könyvesbolt készlete volt, a másik is kaphat ennyit, ha szerencsés. Azt azonban ezzel együtt sem lehet állítani, hogy túlbecsülték volna a helyi alkotó műve iránt várható érdeklődést... A könyvesboltban viszont csöndesen csak annyit mondanak: őket olyasmiről, hogy miból megnyitják, nem szokták megkérdezni. Gondolom, azért, nehogy véletlenül kiderülhessen, melyik könyvből mennyire lenne szükség. Esembe jut Petőfi Sándor, aki arra biztatta versében a könyvárust: „csak áruld erősen könyveimet”. No, igen, hol van már Petőfi, s hol az a könyvárust?

T. G.

„Rendelkezésére állok a hazának”

Rónay Jácint emlékezete

„Azon hitben kerestem végasztalást, hogy az új magyar világ elhunytá után, ha egyéb nem, legalább a régi világ fog életbe lépni, hogy a romok fölött fel fog épülni az, mit jobb idők reményében mi magunk romboltunk le” — mereng egy ifjú Bencés szerzetes a világosi fegyverletétel másnapján. Aligha sejti még, hogy eddig sem egyhangú pályája ezután alakul csak igazán furcsán és különösen. Valósággal Jókai tollára illik mindaz, amit a sors számára ekkor még rejteget: tanára és nevelője lesz Kossuth Lajos fiainak éppúgy, mint Rudolf koronahercegnek és Mária-Valéria főhercegnőnek, tanúja Haynau főhercegnek, Deák Ferenc halálának s még számos történelmi pillanatnak. Születésekor, 1814. május 13-án, amikor Leitzingert takácsmester fiaként látta meg a napvilágot, semmi nem mutatott még arra, hogy napjainkban a darwinizmus európai jelentőségű terjesztőjeként tiszteljük majd, ahogy kora a jeles főrendi házi tagot búcsúztatta száz éve.

Szülővárosában megkezdett tanulmányait Esztergomban és Győrött folytatta, rövidesen a pannonhalmi apát mellett találjuk, szertartóként, s később a rend győri liceumában a bölcsészettanárként. A hazafias, de akkor még német ajkú Győr örömmel vette, hogy *Hazánk* címmel lapot indítottak falai között, amelyből Rónay akkor még üttörő jellegű lélektani cikkeivel vette ki részét. Ezek sikerét az is jól mutatja, hogy *Jellemisme* című könyvében

gondos megválasztása. Ekkoriban születik meg — elsőként követve Darwint — *Fajkeletkezés* című műve, amely a később megjelent *Az ősemberek haladása* című akadémiai székfoglalóval együtt gyökeresen átalakította a kor teremtésről vallott nézeteit.

Ekkor azonban már ismét hazájában találjuk azt a jeles férfiút, akit távollétében, 1860-ban szülővárosa választott meg tisztelete jeléül országgyűlési képviselővé. Viszszatért, de kegyelemért soha nem folyamodott, mert ezt elvei ellenében nem tehette, mégis készséggel tanította Rudolf koronaherceget magyar nyelven a hazai történelemre. Ami talán meglepő, az az, hogy a honi földön nem éppen jó nevű Latour tábornok, Rudolf nevelője aulikus instrukciók helyett azt adta tudtára: „Az előadási nyelv kizárólag a magyar s ami magát az előadandó történelmet illeti: igazságot akarunk, kövesse ön a meggyőződését”. Hihető, hogy Rónay követte mindkét elvet. Ennek ellenére, vagy talán éppen ezért, egyházi ranggal és világi kitüntetéssel egyaránt jutalmazták.

Most, száz évvel halála után is érdemes felidézniünk időtálló gondolatait: „A jelenben elszenderült a múlt s felébredt a jövő. Az ébredési, fejlődési pályára, a legalantabb anyagi életől a legnemesebb szellemi életig szakadatlan mindenütt a világon, nincs itt szünet, nincs hiány, nincs ugrás sehoh, soha.”

Bogárdi László

Marseille-től — Máltáig

Husadik évforduló kapcsán

Az idén meglehetősen dicstelen jubileumhoz érkezett el a magyar futball: húsz éve annak, hogy Marseille-ben világbajnoki selejtezőn kikaptunk a cseh-szlovákoktól, és hosszú idő után először fordult elő, hogy a magyar válogatott nem lehetett ott a soron következő, 1970-es mexikói világbajnokságon.

Igen, valójában ekkor kezdődik el — ha még kis mértékben is — az a morális zűllés, amely elvezetett a mostani Málta elleni 1—1-g. Marseille után még jónéhány évig voltak a honi futballnak olyan szakmai tartalékai, amelyekkel sikerült azt a látszatot kelteni: minden rendben van a foci körül. Igaz, a képzeletbeli építvány gerendáin — azáltal, hogy az 1974-es NSZK-beli világbajnokságot is nélkülül rendezték — a törésvonalak kirajolódtak. De ezeket két számottevő nemzetközi siker eltakarta. Mint ismeretes, a bajnokságokat akkor zsinórban nyerte Újpesti Dózsa bejutott a Bajnokságok Európa Kupája elődöntőjébe, a Fradi pedig a KEK-fájljába.

Miközben persze, a mindent meghatározó magyar bajnokság színvonala nagyon is érzékelhetően csökkent. Nemzetközi szintről nézve igen szerény képességű játékosok jutottak el az NBI-ig, ami az utánpótlásnevelés színvonalát, milyenségét markánsan minősítette. A hetvenes évek közepe-vége felé úton-útfélen hallani lehetett olyan történetekről, hogy egy-egy csapatnál az idősebbek a „sztár játékosok” milyen alantas módon büntették meg azokat az ifjú titánokat, akik az edzéseken, mérkőzéseken törtek magukat. Kezdték polgárjogot nyerni a profi kö-

vetelés és amatőr teljesítés meglehetősen anakronisztikus elmélete. Az egyetemes labdarúgóérdek, a felemelkedés iránt viseltetett bűnös közömbösség már megmutatkozott a hetvenes években is nagyon jellemző „bundákban”.

De egy csöppnyi fény mindig megjelent a sötétségben. Amit a sportvezetés mindig jóval nagyobbak látott, mint amekkora valójában volt, és a saját segítségével ilyennek látta a végletekben észre hajlamos magyar közvéleménnyel is. Egy Baróti Lajos még képes volt arra, hogy ebből a morális és szakmai fertőből kivegyen 15—20 embert, és kiharcolja velük a mindenkori értékmérő világbajnoki szereplést, 1978-ban. S ezzel megtartta, de inkább felhossa az erős európai közép-szintre a magyar labdarúgást. Mert egészében nézve már ekkor jóval alatta volt. Erre a nemzetközi kupákban való siralmas szereplés a leghűbb bizonyíték!

Egy koncepciózus Mezey is képes volt arra, hogy a válogatottat jóval labdarúgásunk általános színvonalára fölé emelje, s menetelisével tulajdonképpen — paradox módon — elpalástolja a nyolcvanas évekre már tengeri kigyóvá nőtt szakmai és morális gondokat. Ehhez még hozzájött a Videoton 1985-ös remek UEFA Kupa szereplése, s a sportközvélemény máris rózsaszínűnek látta az egyébként fekete tónusokkal is tarkított szürkét.

Meggyőződésem, hogy az elméletileg és gyakorlatilag felkészült Bicskei is tud varázsolni némi fényt. De most, három évvel a mexikói csúfos bukás után, a Málta elleni kettős kudarc kellős kö-

zépén a magyar labdarúgás erdejében totális sötétség honol. A jelekből ítélve úgy tűnik: ma már nem lehet a válogatottat a mai NB I-et meghaladó színvonalra emelni. Néhány klubcsapat — egysége révén — nagyobb erőkifejtésre lenne képes, mint a válogatott.

Néhány hónappal ezelőtt nagyon is kézenfekvőnek látszott, hogy Bicskei csapatépítési programjában előveszi majd azokat a fiatalokat, akikkel 1984-ben Európa-bajnokságot nyert, s belőlük gyűr csapatot az 1992-es EB-re. Öt évvel ezelőtt Kovács Ervinék még korosztályuk legjobbjainak számítottak kontinensünkön. Csakhogy addig, Európában az a bizonyos futball-óra ketygett, a magyar fociidőt mérő szerkezet állt. Így tehetségés játékosaink azt az előnyüket, ami ifkorban még megvolt, felnőtt játékosként már elvesztették. Nem lettek annyival többek, jobbak, mint amennyi a nemzetközi küzdőtérrel való helytálláshoz, a sikerekhez óhatatlanul szükségesek.

Kire és kikre épített Bicskei, ha már rájuk sem? Nem bontogatják a szárnycsapatot tízenéves tehetségek. Vajon a májusi foci-parlament tud-e valami programot adni arra, hogy az utánpótlásnevelés különböző szintjein változás álljon be? Üres szövegekkel már húsz éve te a padlás...

Eddig azért néhány nagy tehetség imígy-amígy felbukkant, akiket mindig sikerült elrontani. Most már vajon ilyenek sem lesznek?!

— bégyé —

Másfél év után már jelt adott magáról

Sáth virul, de Tolnán ki pirul?

„Szurkolok azért a régi tanítványoknak is.”

Az általában botrányoktól, viharoktól mentes Tolna megyei sportéletben nagy port vert fel az 1987 nyarán kirobbant Sáth-ügy. A Tolnai Vörös Lobogó nagy nemzetközi sikereket ért el női asztalitenisz csapatának (BEK-ezüstérmek, serdülő és ifjúsági Európa-bajnokságokról csaknem egy évtized alatt hazahozott dobogós helyezések garmadája, köztük világraszóló Európa-bajnoki győzelme) vezető edzőjét Sáth Sándort, a színpalok mögött zajló beháborúban — ahogy mondani szokás — „lapátra tették”. A tolnai egyesületi vezetés — maga mögött tudva a helyi párt-, állami és sportirányításban lévő Sáth Sándorral egyenlőség, eredményessége, szókimondása miatt igazándiból nem szimpatizáló politikai vezetők, támogatását — döntését, megpróbálta megilletve kimagyarázni, de kilógott a lóláb. Az 1987 nyarára kialakult helyzetért ugyanis csak a sikerlovacs tréner tettek felelőssé, aki — véleményük szerint — egy személyben dönt a nem rá tartozó kérdésekben is, módszereit a közben már felnőtté váló kislányok nem fogadják el, s akivel nem akarnak és tudnak dolgozni a jövőben.

A hatodik x-hez már akkor is közeledő edző, ha nehezen is, hosszas hiábavaló igazgáskeresése után lenyelte a békát. Ami nem lehetett könnyű, hiszen a tolnai pingpong atyamesterének számos szakmai berkeben is elismert Sáth Sándort tulajdonképpen egyszerűen kirúgták. Az ügy óriási dacot váltott ki belőle. Nem az érdemei elismerése melletti (a szóval eléggé elcsépezt, de neki tényleg voltak ilyenek) korai nyugdíjaztatásának lehetőségét kereste, hanem szedte a sátorfáját és Miskolcon a Borsodi Építők Volán női pingpongban tipikusan *szürke szakosztályánál* vállalt állást. Ez az oka annak, hogy sokan szinte semmit sem tudnak Sáthról: nincs annyira reflektorfényben, mint tolnai edzősködése idején, így már-már picit kezdett feledésbe merülni a neve.

Azonban az elmúlt napok, hetek eseményei törvényszerűen kiváltották, hogy a honi pingpong életben újra róla beszéljenek. A borsodi újság a következő kommentárt fűzi a BOEV asztaliteniszező lányainak, de inkább lánykájának a MOATSZ Kupa utánpótlás segerszemlén elért eredményeihez: a miskolci női asztaliteniszézők utóljára több mint két évtizeddel ezelőtt értek el hasonló sikereket, mint Sáth Sándor tanítványai. Az eddig még jobbára a „futottak meg” kategóriába tartozó miskolciak megnyerték a serdülő csoportversenyt, csaknem teljesen ez a garda az ifik között az előkelő második helyen végzett, míg a serdülők között a ma már favoritnak számító Simon Nóra harmadik lett.

Hamarosan Miskolcon is Sáth-korszakról beszélnek majd az emberek? — kérdeztük a sikerektől még nyugodtabb kiegyensúlyozottabb, korábban meghazudtolóan fiatalos edzőt.

Igen, ez a távoli cél — mosolyodik el. — Az efelé vezető göröngyös úton megtett az első fontos lépéseket.

— Nagyon kellettek ezek a sikerek a „tolnai tüske” miatt is. Noha, jól tudom, az a bizonyos lelki seb már behegedt.

Nem hiszem. A siker önmagam, a munkám igazolására kellett. Az engem megfűró tolnai vezetők ténykedése, véleménye teljesen hidegen hagy, keresztülnézek rajtuk. A tolnai gyerekeket, akiket még abszolút újoncként én és az ESMTK-ban dolgozó fiam indítottunk el pályájukon, szeretem, és őszintén szurkolok nekik. Csak egy esetben nem: ha mostani tanítványaimmal, Simonnal, Festtel, Horváthtal és a többivel kerülnek szembe.

A tolnai távozása óta eltelt másfél év az ön malmára hajtotta a vizet. A tolnai utánpótlást egyszál-egymagában Herczig Judit reprezentálja, a nálánál nem sokkal kisebb tehetségű gyerekek, mintha kezdenének elszűrődni.

Provokatív kezdés, de nem tud vele csöbe húzni. Tegye fel inkább ezt a kérdést az illetékeseknek a pártbizottságon, a tanácscon, az ifjúsági és sportosztályon. Mondtam már, nem érdekel, hogy mi történik, vagy nem történik egykori sikereim színhelyén.

Hüvös elegancia ide vagy oda, hihetetlen, hogy nem von néha párhuzamot...

Hm... Én utánpótlásfronton is úgy adtam át a szakosztályt, hogy az a rangsorban stabilan a harmadik volt. Most a BOEV-val én vagyok a harmadik és a másodikért harcolok. A tolnaiak jelenleg jóval mögöttünk lehetnek.

De javíthatnak-e a hátralevő versenyeken?

Nem vagyok ellendruker: úgy legyen! A tények, eredmények úgy is beszélnek, a versenyévad végén lesz igazán aktuális a kérdése.

Simon Nóra az elsőszámú ütőkártyája, de a dolog pikantériája, hogy neki éppen a sérüléséből már felépült Herczig Judit tehet keresztbe, mondjuk, elüti az EB szerepléstől.

Szomorú lennék, ha így alakulna a dolog, ugyanis versenyzőmet a legjobbnak tartom. Egyébként a másik vetélytárs sem sima ügy, ugyanis Pintér Ildikónak, a sors iróniája miatt éppen a fiam, Sáth Gyula az edzője. Majd meglátjuk.

*

Sáth Sándor, tolnai edző nemcsak él a honi pingpongbán, hanem már szinte virul is. Virulása vajon kivált-e irulást-pirulást azoknál, akik csak úgy uk muk fukk lapátra tették másfél évvel ezelőtt? Azokra az elvtársakra, sporttársakra gondolunk, akik a konfliktus-kezelése helyett érkezettnek látták az időt, hogy lapátra tegyék az (egyéb-ként kiváló utánpótlásnevelő munkájáért állami ifjúsági díjat kapott) edzőt. De ugyanezek az emberek a tolnai pingpong Sáth névvel fémjelzett aranykorszakában, a vörös drapériával borított asztalok mellett rákvörös arccal, borgözös lehelettel éltették a tolnai sikereket. Mintha bármi közül lett volna hozzá... A tolnai pingpong építménye meginni látszik. Kétségtelen, hogy ennek okához már nekik van közüik.

Bálint György

Kedves Olvasóm!

Ne haragudjon kérem, hogy csak úgy ismeretlenül megszólítom. Nem tudom, hogy hívják Önt, Katalinnak, vagy Istvánnak, de őszintén remélem, rövid idő elteltével személyes ismerősökké, talán jóbarátokká is válunk így, az újság lapjain. Mert ezen az oldalon fog a következő időszakban velem, illetve írásaimmal találkozni.

Bízom benne, van egy kis ideje számomra. Kérem, figyeljen most rám. Elmondom, mit fog találni ezen az oldalon.

Személyes vallomásommal kezdem. Sokáig azt hittem, aki ebben a kis hazában él, lakik és dolgozik, mindenki magyar, még a szomszéd Lizi néni is. Nem tudom, megfigyelte-e már, milyen különös akcentussal formálja a szavakat. Vagy a szomszéd fekete hajú fiatal ember szinte minden szónak lenyeli az utolsó előtti szótagját. Vagy talán hallotta, hogy mérgében Devlát emlegeti az a jól öltözött vörös hajú fiatalasszony. Ha kicsit visszagon-dol azokra az emberekre, akikkel nap mint nap találkozok, észreveszi mennyire különbözőek vagyunk, mi magyarok és „nem magyar” magyarok: Lizi néni a magyar sváb, Terka, a cigányasszony, vagy a fekete-hajú fiatalember, aki jellegzetes csúki tájszóval beszél. Hogy ne beszélne úgy, hiszen meg egy éve sincs, hogy nálunk él. Ra kellett jönnöm, mennyire nem vagyunk egyformák. S amennyire a szavak formálása, kiejtése különbözik egymástól, úgy különböznek a sorsok is.

Múltunk, jelenünk, gondolatvilágunk, életünk. Egy azonban mindannyiunkban azonos: itt és most élünk, hordozza a sok-szor fájó múltat, a néha megalázó jelent. Biztosan hallott már a ki- és betelepítésekről, gondolom, él a környezetében olyan ember is, aki a háborút duplán megszenvendte, akik elvittek mint zsidó, akikből később kulák lett, vagy akik katonának soroztak magyar érzelmek ellenére a németek, és akik aztán frontot megírtak, magyar érzelmek ellenére, netán „hűség nozalmistaként” a Szovjetunióba vittek, vagy éppen Recskre, esetleg a Hortobágyra. Az ön segítségével az ilyenekről és a hasonlókról szeretnék írni. A nemzeti kisebbségek, a határainkon túli és a határainkon belül élő kisebbségek mindennapjairól. Gondjakról éppúgy, mint örömeikről.

Nem tudom, gondokozott-e már azon, mi az életének értelme. Nem tudom, hogyan oldja meg belső gondjait. Ideges, netán fáradt, fásult, enervált? Lángoló lelkületű, lobbanékony, sokáig őrzi álmait, alkalmas időpontra vár, vagy illyent keres? Hétköznapi gondjait itallal, vagy más módon enyhíti? Meghalt az anyja, vagy az apja? Jó barátja beteg, vagy talán fogyatékos gyermeke, ágyban fekvő idős szülője van... Mennyi erő kell az Ön hétköznapijához? Vagy talán már önmagának is mindegy? Nincs kiút? Nincs megoldás, ezért néz a pohár fenekére? Vagy ön is egyike azoknak, akik az idegesség-rendelők padjait kopatják? Talán titokban konyakkal veszi be esti nyugtatóját, altatóját? Esetleg a vasárnapi harang hívó szava önt is a templom hűvösébe csalja? Istenhez, erőért, hitért fohászkodik? Felekezeti vagy állami szociális otthonban gondoskodik elhagyott öregekről, gyerekekről? Azokra nyit ajtót, akikről már mindenki elfelejtkezett? Esetleg rácsodálkozik a hosszú hajú, szép arcú papnőre, hogy nőként miként választotta ezt a hivatást?

A megválaszolatlan kérdések önben is szaporodnak?

Látja azt az öreg urat mindennap a temetőbe sétálni. Felesége sírjához ballag. Lám csak, mi élők úgy gondolunk halottainkra, mintha még mindig köztünk lennének. Úgy is cselekszünk néha, vajon ő mit szólna hozzá, vajon ő mit tenne a helyemben. Milyen kis mustármag plántálódott belénk születésünk előtt? Milyen hit igazgat naponta bennünket?

Róluk, rólunk is szeretnék írni. A vallásos emberekről. Bár meg kell mondanom, számomra többet mond a hívó, az Istent hívó ember. Mert ugye, nem mindenki hívó is, aki válaszol.

Tudom, tengernyi a dolga. De maradjon még egy kicsit. Mondjon el magáról mindent. Vallalkozó, kisiparos, kereskedő? A maga ura és munkaadója? Hány órát dolgozik naponta? Mit csinál a szabadidejében? Van egyáltalán önnök szabadideje? Jut ideje olvasásra, szerejt ön olvasni, akar tanulni? Erdemes tanulni nálunk?

Ön szerint ki a gazdag ember, akinek sok a pénze? Vagy

aki lelkieket, szellemieket gyűjt?

És ki a sikeres ember: az igazgatója, a lángosstűtő, a párttitkár?

Tudom, ön nem politizál. Ön még emlékszik... és ugye, azért a gyerekének elmondta, vagy most az unokájának? A mai tízévesek roppant kíváncsiak. Allandóan változik körülöttünk minden. Nap mint nap új pártok, egyesületek alakulnak. Ugye titkon önt is érdeklik ezek a társadalmi mozgások? Szívesen belépne valamelyik pártba, de azt sem tudja, hol kezdje, kihez forduljon? Olyan sokan vannak és vannak drukkerok, meg ellendrukkerok, akár egy jó meccsen. De ez több annál. Így aztán áll és vár. Az idő pedig megy. Bízom benne, hogy előre haladunk, ha lassan is. Merjen dönten! Merjen beszélni, elmondani, amit gondol. Különösök vagyunk, mi emberek. Minden külső, belső porcikánknak más-más a rendeltetése, mégis tökéletes a mozgásunk. S ha a karunk, lábunk kifiamodnak az orvos egyetlen szakavatott mozdulattal helyre rakja. Hát ez a mostani társadalmi mozgás is ilyen. A kéz kéz akar lenni, a láb pedig láb a különbözőség ellenére egészséges egy test. A társadalom is egészséges akar lenni. Egészséges, demokratikus társadalomban jól érzi magát a vállalkozó és a munkás, az igazgató és a tanár, az iskolában a gyerek. Otthon van benne a hívó ember, az ateista, és senki sem akarja a másikra ráerőszkolni saját akaratát. (Ez veszélyes még családon belül is.) Megférnek egymás mellett a különböző nemzetiségűek, a különböző gondolkodásúak, mert ugye mindannyian arra vágyunk, hogy a nagy egész jól működjön. Tudom, hogy ön is azt akarja Kedves Olvasóm. Magam is ezt szeretném. Ilyenekről és hasonlókról olvashat hát majd ezen az oldalon. Remélem, önnök tetszeni fog amit írok, s remélem segíteni is fog, hogy kölcsönösen ne csodáljunk egymásban.

Köszönöm, hogy meghallgattott, időt szánt rám. És előre is köszönöm amit el akar nekem mondani. Mert szeretném, ha tudná, — mert én tudom — hogy örökösen változó kis világunkban valójában semmi sem lehet fontosabb a másik embernél.

V. É

RITMUS

FIERY NIGHT — avagy Tüzes Éjszaka?

1989. április 20. este 7 óra. A helyszín a szekszárdi Babits Mihály művelődési központ nagyterme. A Viki és a Flört együttes koncertje nem vonzotta igazán a tömeget. Vajon miért ez a lézengés? Pedig mostanság igen nagy szó itt Szekszárdon, ha egy ilyen „neves” együttes fellép. Reklámra sem panaszkodhat senki. Plakátok, tv-reklám, megvolt minden. Csak éppen a közönség... szóval nem jött össze, annak ellenére, hogy új, bemutatkozó koncertjüket járják.

Elkeseredetten ültek a rajongók 7 óra után 5 perccel, hiszen „bulizni” jöttek.

A hátam mögötti vélemény — kicsit keményen — így hangzott:

— Szekszárd a faluközpont szerepét játsza a „divat” terén. Van benne valami...

Az együttes tagjait látszólag nem zavarta, hogy nem fogadta őket hatalmas tombolás, és hogy a taps is csak a számok közötti szünetekben tört ki a közönségből. (Nem kis buzdításra.)

A leadott zeneanyag viszont színvonalas volt, az angol szöveg mellett hatalmas összhang látszott a színpadon, úgy mond „profi” módon. Bár aki látta, hallotta a budapesti koncertjüket, kapásból észrevehette, hogy a „banda” hangulata most nincs éppen a csúcson. (Érthető.)

Aki viszont itt volt, és látta, hallotta őket, nem csalódott. A 10 — 20 főnyi lelkes rajongótábor a színpad előtt pedig jócskán kitombolhatta magát. (Volt hely bőven.) Mindemellett Viki sem fukarkodott a látványossággal, ruhakollekcióból (a lezsertől a klasszikusig) háromszor is bemutatót tartott.

És még valami! Említésre méltó az a tény, hogy a zenekar tagjai nem vonultak vissza a koncert befejeztével a kulisszák mögé, hanem dedikáltak lemezeiket, posztereiket, és válaszoltak rajongóik kérdéseire is.

Reméljük, hogy a csekély érdeklődés ellenére viszontlátjuk őket — talán majd jövőre. Kerényi Krisztina

Pár — beszéd

— Na drágám üres a zsebünk, üres? — szól a szoknya.
— Nehezen, de szoknya az ember, szoknya — így a nadrág.

fotó: Czako

Noteszlap

Jegyzet helyett

Egy induló lap próbaszámában kezdődő jegyzetsorozatról előjáróban illik néhány mondatot leírni, hogy az olvasó tudja, mit tisztellen meg előzetes bizalmával, esetleges gondos mellőzésével. Témaötletem máris van jónéhány, és egyszerűbb is lenne azokat most leírni, ahelyett, hogy valamiféle propagandát fejtenék ki újszülöttem mellett.

De azt is tudom, hogy az újságírói fantázia véges, így hát a jövőben is a valóságra igyekszem magamat rábízni, megkönynyítve a gondolkodás nem mindig eredményes munkáját. Sokkal hasznosabb lesz, ha hagyom, hogy az élet maga írja a történeteket, a jegyzetek témáját.

Mert mi történi most is! Kellene még írnom néhány okos gondolatot, az olvasók érdeklődését tovább csigázó mondatot, hogy május 5-én kézbe véve a Dátum legelső számát, rögtön a Noteszlapot keressék. Ehelyett azon gondolkodom, hogy mennyivel egyszerűbb lenne, ha az ÉLET máris átvinné tőlem a témakeresést. Mert akkor megírhathnám például azt, hogy szívből örültem az új vámrövidítésnek. Igazi társasjátékot nyújt az állampolgárnak. Összemérheti fantáziáját, találékony-ságát a vámtiszték több éves tapasztalaton edződött rutinjával.

Nem elsősorban a „komámasszony hol az olló” kezdetű dugócskára gondolok. Az már a múlté! Ősi, kezdetleges próbálkozás volt a vámos és kereskedő örök harcában.

Ma már a „szedd szét és hozd be” fantáziakerentő játék különböző módjai a divatosak. Elmesélek egy konkrét esetet. Legutóbb barátokkal — no és egy mikrobusznyi ismerőssel indultunk el, hogy a szocialista csúcstechnológia Gorenje névre hallgató termékét hozzuk be az országba — lehetőleg vámmentesen. Háromnapos hideg étellemmel és két szerszámosládára való cuccal vágtunk neki az útnak.

Kint a vásárlás után mindenki munkához látott. A kulcsok, csavarhúzó, na és jótékony közreműködésünk segítségével a hűtőláda olyan átalakulás ment át, hogy tervezője is csak kapispálta volna eredeti funkcióját.

Végül jött az akció csúcsa, a hazaszállítás. Barátom a hűtőgép motorját hozta, igyekeztén bemesélni a vámosoknak, hogy súlyemelőkészletének hiányos darabját vélte felfedezni valamelyik szeméttelenen ebben a kicsodában. Felesége egyszerűbb helyzetben volt. Ő a hűtő tetejére nemes egyszerűséggel ráfogta, hogy gyűrűdeszka, aminek azért van fogója is, hogy könnyebb legyen szállítani. Az ajtózsánérokából kótés lett a gyerek silőcára, a több méternyi hűtőcsőről pedig barátom sógora magyarázta el, hogy nem pálinkafőzőt akar belőle itthon gyártani, hanem a kerti csap locsolótomlóját időálló anyagból kipótolni. A hűtőláda fémdobozát a szomszéd hozta haza, mondván: Nero nevű kutájának éppen megfelelő ölat tud belőle kialakítani. Ezt fényképpel is illusztrálta. (Mármost a kutáról készülttel.)

Legnagyobb probléma a hűtőgép belső, műanyagból készült, ládaszerű borításával volt. De barátom anyósának leleménye és önfeláldozó magatartása megoldotta a dolgot. Kijelentette, hogy egyéni kialakítású csónakként abban fog lecsurogni a Dunán. Allítólag sikerrel járt. Amikor ezeket a sorokat írom, valahol Győr környékén evez és csak bős-nagygyarosi építkezés munkálatai lassítják a haladását. A jövő hétre várjuk a hazaérkezését és akkor egy újabb szeánszra jövünk össze.

Emlékezetből hűtőládát építünk.

(Tamási)

Vendégvárás

Vendégeket várok. Igaz, csak egy kávéra szól a meghívásom, de nyugatnémet barátainknak a kávézás külön szertartás valami finom süteménnyel és egy kis csevegéssel. Mert amíg esszük a süteményt, isszuk a kávé, van időnk véleményt cserélni a világlág ügyes-bajos dolgairól.

Időben szükkölkedve olcsó, gyorsan elkészíthető édességet sütök. Anyám is Horváth Ilona szakácskönyvében nőtt fel, gyarapodott a sütés-főzés tudományában. Nekem is kéznél van. Gondolom rajtam kívül több háziasszony őrzi keze ügyében ezt a könyvecskét, a főzőiskola abécéjét.

Olcsó, mégis kiadós sütemény a kakaólepény (receptjétől kérem, tekintsünk most el). Még mindig sikerült. Oly magas fokon művelem e tudományt (hála három örökké süteményre éhes csemetémnek), hogy nem egy, de négyféle süteményt sütök belőle. Először is elkészítem az alaprecept szerint, ahogy az írva van. A kész tészta a kakaó, a tej, teljes kávé mellé, csemege. Különösen, ha a porcukor helyett csokoládémázzal vonom be. (S már elkészült a második recept.) Van még más változata is, főzzük hozzá vanília vagy banán pudingporból krémet, és vonjuk be vele az elkészített süteményt. Garantált a siker! De nem marad el a hatás, ha puncskrémet készítünk, ebben az esetben a tetejére mindig kakaómáz kerül. Tovább bővítve a repertoárt, három darabra vágva egy réteget lekvárral kenjük meg, egyet az előbb említett krémmel és a kakaó bevonattal, máris kész az emeletes torta. A töltelék készíthet még egyszerű vajkrémmel is (ez egy drágább variáció), lekváros és töltelékkel meg porcukorral. S lám, még csak nem is szükséges hozzá cukrászvizsga.

Igy játszadoztam gondolatban, hogy melyik variációt válasszam vendégeim és családom meglepedésére. Tettem-vettem közben, és néha beszaladtam a konyhába az órára sandítva félszemmél, remélve, mindjárt kész a várva várt sütemény.

Először megdöbbenve tapasztaltam, nem nő, nem emelkedik a tészta. Biztosan nagy a tepsi. Mégiscsak a kisebbet kellett volna választanom, gondoltam. Vártam egy kis időt, de ké-

sőbb sem akart a tészta felnőni a tepsi széléhez. Már a sütőt bővítem, gombjait kapcsolgattam, forgattam magasabb hőfokra. Semmi! A tészta ahelyett, hogy nőtt volna, mintha egyre kisebb lenne. Egy darabig reménykedtem. Az égvilágon semmi sem történt.

A sütemény nem sikerült. Tudományom csődött mondott. Amikor kivettem a tepsiből, bizony, alig volt az egész vastagabb, mint az ujjam.

Kétségbeestem. Úgy ültem le a hokedlire, mint valami vesztetes csata hadvezére. Most mindenki rajtam fog mulatni. Ettől a gondolatától a verejték is kivert. Betegyet kellene jelentenem, gondoltam, de tudtam, ez lehetetlen.

Ülök. Tépelődom, fohászodom. Hátha történik valami, hát-ha ők mondják le a látogatást. Semmi.

Aztán, mint a villámcsapás, eszembe jut, hogy ugye a töltelékhez adva van minden. Hozom a kakaót, a lekvárt, találok egy fél csomag kókuszreszeléket. Mint a gyerek vagy az öregember, az utcán talált szögnek megörül, én is felderültem. Ez is jó lehet még valamire.

Közben egymás után kétszer négyadagos kávé főzök, hogy ne akkor raboljon el időt tőlem. Szinte automatikusan hozom a sajtreszelőt is. És elkap az „alkotás” öröme. A lereszelt tészta-ba lekvárt, kakaót, vajot teszek, kökeménységét lágyítja a kávé. Már csak össze kell gyúrni és golyócskákat gömbölygetni a masszából. Jöhet a kókuszreszelék. Meghempergetem és míg-non papírba teszem a kész golyókat. Mire mindennemű végzek, megérkeznek a vendégek. A családom tagjai is befutnak.

A sütemény pedig fogy a tálcaról. Nagyon finom, dicsérik. Kíto-l recept? Érdeklődnek utána. A barátainknak nem, de a rokonságnak bevallo. Sajnáltam kidobni az elrontott süteményt, meg ugye benne van a kakaó, tojás, liszt.

Amikor elcsitult a csatazaj, elfogott a nevetés. Felszabadult, vidám nevetés. Mintha a mázsás kő hullott volna le a szívemről. Aki nem hiszi, járjon utána.

Veress Éva

MEGRENDELÉS

Megrendelem a „Dátum” c. napilapot példányban 1989. június hó 1-től. Vállalom, hogy az előfizetési díjat a nálam jelentkező postai kézbesítőnek kiegyenlitem.

Név:

Lakcím:

A megrendelőlapot
kérjük az alábbi címre eljuttatni:

Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt.

Szekszárd, Bajcsy-Zs. u. 7.
7100

A TÁÉV villanyszerelő- és szerelőipari előgyártó üzemei rövid határidőre vállalják

- kifesztültségű elosztó- és kapcsolóberendezések (lemezszekrények, alumínium tokozottak), illetve
- idomvas tartószerkezetek,
- alumínium- vagy horganyzott lemezből készülő szellőzőrendszerek
- távvezetési csőalátámasztások, redősívek,
- hőközpontok blokkosított előregyártását.

Megrendeléseiket a következő címen várjuk:

Tolna Megyei Állami Építőipari Vállalat,
Szekszárd, Tartsay Vilmos u. 10.
Pf.: 79, 7100. Telefon: 74/12-311

Hidasi Ferenc üzemvezető
villanyszerelő előregyártó üzem,
265-ös mellék

Zavaczy Zoltán üzemvezető
szerelőipari előregyártó üzem,
260-as mellék

Családi Otthon
BIZTOSÍTÁS

A nyugalom házhoz jön.

ÁB
ÁLLAMI
BIZTOSÍTÓ

GYÖNYÖRŰ újfoundlandi szuka kölyökkutya, többszörös győztes apától, kiváló anyától eladó. Érdeklődni: 74.13-215-ös telefonon.

ELADÓ 25 éves, 2,2 m magas kaktusz, olcsón, közületeknek is. Cím: Szántó M. Báta, Fő u. 31. Telefon: 6.

ÉRTESÍTEM kedves betegeimet, hogy magánrendelésemet 1989. május 1-től megnyitom. Rendelés helye: Szekszárd, Előhegy u. 7. Rendelés ideje: csütörtök 17-18 óráig. Dr. Faludi Péter szül.nőgyógyász szakorvos, a Megyei Kórház adjunktusa.

ELADÓ 60-as szalagfűrész 380 V-os motorral és szalagfűrészfog-hajtógató gép. Szekszárd, Körösi Cs. S. u. 5.

ARCHÍV plakátok 60,- Ft/db és akt plakátnaptárak 10,- Ft/db kaphatók: MAHIR Szekszárd, Arany J. u. 8.

CITIZEN 120 D és minikolor olajkályha olcsón eladók. Telefon: 74.12-370 18 óra után.

BÁRMILYEN vállalkozásba beszállnék, központi üzlet-helyiségem van Szekszárdon. Ajánlatokat: „Vállalkozunk” jeligére a szekszárdi Hírdetőbe várok.

HOTEL GEMENC

A Gemenc Szálló

kényelmes szobáival,
szép éttermével,
hangulatos éjszakai
bárjával
kellemes pihenést biztosít
vendégeinek,

Szekszárd,
Mészáros Lázár u. 1.
Tel.: 11-722
Telex: 14-240

GÉPKÖLCSÖNZÉS

BETONKEVERŐK, KOMPRESSZOROK,
FELVONÓK, SZERELŐÁLLVÁNYOK,
VAKOLÓGÉPEK, SZÁLLÍTÓSZALAGOK,
TMK BÉRMUNKA

tel.: 26-233

BÉRBEADÁS

AUTÓDARUK
FÖLDMUNKAGÉPEK
SZÁLLÍTÓESZKÖZÖK

tel.: 13-819

Itt a rádió- és TV-műsört fogjuk naponta közölni.

DÁTUM

A Dátum első száma 1989. május 5-én jelenik meg.

Hírek

— A Muszorgszkij évforduló alkalmából rendhagyó zenei foglalkozás lesz május 3-án a bonyhádi városi könyvtárban az „Egy kiállítás képei” című műből. A foglalkozást Lenczné Vrbovszki Judit zeneműtárol vezetői.

— Küldöttválasztó Népfőgyűlést tartottak Bonyhádon tegnap, április 24-én az 504. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézetben. Ez volt az első rendezvénye annak a sorozatnak, amelynek befejező moozanata május 8-i küldöttgyűlés lesz.

Árak és ajánlatok

Piac

Mi, újságírók valamennyien reméljük, hogy nem ez — mármint az alább következő — rovatunk lesz a legolvasottabb, legkedveltebb. Ugyanakkor abban is reménykedünk, hogy a többivel együtt ezzel is az Olvasó kedvében járunk, informáljuk, segítjük eligazodni a programok, árak és más egyebek között.

Azon igyekszünk, hogy ezen a helyen rendre hasznos és friss információkkal szolgáljunk. Olyan frissességgel, mint — olykor — azok a zöldségfélék, melyeknek a Dél-Dunántúlon jellemző árait közöljük:

burgonya	13,- Ft/kg
alma	25,- Ft/kg
zsaláta	7,- Ft/fej
kínai kel	50,- Ft/kg
fejes káposzta	20,- Ft/kg
száraz bab	85,- Ft/kg
sampion gomba	130,- Ft/kg
karalábé (új)	13,- Ft/db
uborka	85,- Ft/kg
rettek	10,- Ft/cs.
s.répa	55,- Ft/kg
gyökér	30,- Ft/kg
hagyma	12,- Ft/kg
fokhagyma	65,- Ft/kg
paradicsom	280,- Ft/kg
tv. paprika	14,- Ft/db
tojás	2,40 Ft/db

Fotókiállítás

Házsongárdi panteon

A kaposvári Kilián György Városi Művelődési Központban május 2-ig tekinthető meg Koczka István fotóriporter „Házsongrádi Panteon” című kiállítása. Felvételünkön: Szerváciusz Jenő édesanyja Szerváciusz Károlyné a fia által faragott sírelék alatt nyugszik.

Felhívás!

A magyar állam negyvenéves szegénye, hogy nem emlékezett meg a II. világháború poklában elpusztult, közel egymillió fiáról. Halottainkat a hivatalos főhajtás hiányában, a társadalomnak kell az őket megillető kegyeletben és tiszteltetésben részesíteni. Minden magyar feladata áldozatuk ismerete és emléküik ápolása.

A Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem világégésben tragikusan elhunyt oktatóinak és hallgatóinak méltó emlékművet állítani a mi feladatunk!

Ezt felismerve hoztuk létre az Emléktábla Bizottságot. A bizottság célja, hogy a JPTE Állam- és Jogtudományi Karán emléktábla hirdesse a II. világháborúban fronton vagy háttérben megsemmisítő vagy fogolytáborban elpusztult, és az önkényuralmakkal vívott egyenlőtlen küzdelem áldozataul esett egyetemi polgárok emlékét!

Céljaink megvalósítása érdekében, a bizottság emléktáblát készített és állít fel. A feladathoz szükséges anyagi alapot egyetemiünk oktatóinak és volt, illetve jelenlegi hallgatóinak önkéntes befizetéséből, adományából, és a céllal egyetértő más szervezetek hozzájárulásából kívánja létrehozni.

Ennek érdekében felhív mindenkiket, hogy anyagi lehetőségeihez mérten, járuljon hozzá a felállítás költségeihez személyes befizetéssel a jogi kari diákirodán, vagy átutalással, a Rákóczi úti OTP-fiók 7443432 számú számlájára a célt feltüntetve.

Pécs, 1989. április 10.

Dr. Benedek Ferenc
egyetemi tanár, elnök,
Dr. Korinek László
egyetemi docens, titkár,
Lajer Zsolt,
Pesthy Endre
Sziárdi József
joghallgatók

Lapunk fejlécét
Markó Nándor
grafikusművész tervezte

Ellenzéki Kerekasztal Baranya megyében

1989. április 20-án Pécsen megalakult a Baranya megyei Ellenzéki Kerekasztal. A FIDESZ, a Független Kisgazdapárt, az MDF és az SZDSZ megyei szervezetének vezetői megegyeztek abban, hogy a következő időszakban közösen lépnek fel az MSZMP-vel folytatandó tárgyalásokon, előzetesen egyeztetve elképzeléseiket és követeléseiket. Az Ellenzéki Kerekasztalnak tehát koordináló szerepet szánunk. A Kerekasztal mellett szívesen látnak minden olyan szervezetet, amely — az aláírókhoz hasonlóan — az 1989. március 15-én nyilvánosságra hozott 12 pont alapján áll.

Így „állt össze” Pécsen az Ellenzéki Kerekasztal 1989. március 14-én

Üzenet a húsboltban előttem állónak

Mint tudják, a csikenyakért manapság sokat kell sorban állni. (Egyre kelendőbb.) Hetven évesen, visszeres lábakkal pedig egyre nehezebb sorban állni. És egyáltalán, minden egyre nehezebb.

— Már megint csikenyak — gondolhatta tegnap az előttem toporgó néni. — nem számlás hónap... Inkább pörkölt! Jó hosszú levél sokáig kitar.

Ő következett.

— Ne haragudjon, adjon nekem 20 deka olcsó pörköltnek valót!

De ő a pult mögött haragudott rá, nem tudni, miért?!

— Aranyoskám (?), ennyi alá papír nem jár! — Vágta oda.

Kínos csend.

Már ettől a fehér köpenyestől is félni kell. Csak mielőbb ki innen, mindenki engem néz... (Mindenkinek csak néz. Én is.)

A megalázottságtól elbizonytalanodott léptek után csukódott az ajtó.

NÉNI! Ne haragudjon, kérem!

El tetszett sietni, mire a döbbenetből felocsúdtam. Mondani szeretnék valamit: igenis jár a papír!

Hús is jár(na), nem 20 deka!

Tessék, itt ez a papír, ha rajta nem is hús, csak egy üzenet: kérem legalább higgye el, hogy akiknek a hentesen kívül szégyellni valójuk van, nem szoktak szombaton sorban állni. Máskor sem!

T. E.

Szuvenír Magyarországról

Búcsúznak az ideiglenesen hazánkban tartózkodó szovjet csapatok egyeségei, és elmennek hazájukba. Illik tehát valami kis szuvenírt hazavinni, mint régen is. Persze foglalkozási ártalom...

(c. z.)

Cserkészek fogadalomtétele Pécsen

Az 1948-ban államilag az úttörőmozgalomba „olvasztott” cserkészmozgalom pécsi életében fontos nap volt 1989. április 23-án.

Az este 6-kor a Belvárosi Plébániatemplomban a dr. Hegyi László, Kele Pál és Báthori László által koncelebrált szentmise is jelképes esemény volt, mert a pécsi-cserkészek a misén való részvételükkel elhatárolták magukat a Magyar Cserkészcsapatok Szövetségétől. Felekezeten felül álló nemzetközi találkozó volt ez, amit dr. Hegyi László teológiai tanár is hangsúlyozott.

A mise után a résztvevők együtt vountak a Nagy Lajos Gimnázium udvarára, a volt Cisztercita Gimnázium s

egyben a 47. számú, Szent László királyról elnevezett cserkészcsapat volt fellegvárába.

Először dr. Cserhádi József megyesi püspök és dr. Siptár László, a pécsi cserkészek „tiszteltetbeli elnöke” köszöntötte a megjelenteket, majd dr. Surján László, a Magyar Cserkészszövetség országos elnöke bevezető szavai után dr. Mohay András területi vezető tiszt közreműködésével került sor a 22 fiatal cserkész fogadalomtételére. Ezt követte az öreg cserkészek fogadalmának megújítása.

Dr. Mohay András átadta az esküdtett fiataloknak a cserkészcsapat zászlaját, Asztalos László pedig a csapat-

trombitát. Ezek a relikviák 40 évig félteve őrzött kincsei voltak az öreg cserkészeknek.

Az elhangzott beszédekben különös hangsúlyt kapott, hogy a cserkészmozgalom sosem szűnt meg, ez az avatás a zászló átadásával is a jogfolytonosságot hivatott igazolni.

Az ünnepség alatt Isten, haza, család, hűség, nyíltság, szeretet fogalmait visszhangoztak. Vajon beköltöznék-e végleg az iskola falai közé...?

A cserkészek köszöntéséhez híven: Jó munkát!

TE.

Mai beszélgetés

— Mondja Walter — szól öncselkedve hivatali kollégájának Z. úr — nincsen kedve valamilyen pártot, vagy szervezetet alakítani? Az újságból is látszik, hogy ez manapság nagy divat.

— Lehet róla beszélgetni — válaszol utonnan a megszólított. — De akkor azt Alternatív szervezetnek kell majd nevezni.

czs

A Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. napilapja. Főszerkesztő Bába Iván.

Főszerkesztő-helyettesek: Eördögh Bertalan és dr. Tóttós Gábor.

Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó) és Zirkuli Péter (Párizs).

Munkatársak: Bálint György, Böröcz István, Czákó Sándor, Gadó György, Kapfinger András, Györfly Árpád, Mátay Mónika, Mészáros Tamás, Tamási János, Tóth Edit, Veress Éva, V. Horváth Mária, Wágner Dezső.

Kiadja a Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. Felelős kiadó: Földi István ügyvezető igazgató.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 16-277. Készült a Szekszárdi Nyomda Vállalatnál. Szekszárd, Széchenyi u. 46. Tel.: 11-422. Felelős vezető: Benizs Sándor igazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Elfizethető bármelyik hírlapkézbesítő postahivatalnál, a kézbesítőnél, a Posta hírlapüzleteiben és a hírlapelfizetési és lapellátási irodánál (HELIR), Budapest XIII. Lehel u. 10/A. 1900. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámmal. Elfizetési díj egy hónapra 115.— Ft, negyedévre 345.— Ft, fél évre 690.— Ft, egy évre 1.380.— Ft.

Idexszám: III/PNL/31/TO/1989